

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на тему: **«Організація турів вихідного дня на прикладі Закарпатської області»**

за освітньо-професійною програмою
«Економіка та організація туристичної діяльності»
спеціальності **242 Туризм**

Студента 4 курсу, групи Тз-19
Іванюка Михайла Васильовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник Жирак Л.М.

ст. викладач

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала 4

Кількість балів: 4 оцінка: ECTS C

Члени комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

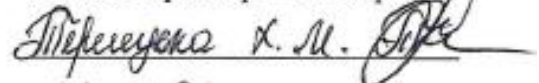
Освітній ступінь: «бакалавр»

Спеціальність: 242 «Туризм»

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри туризму та

готельно-ресторанної справи

«08» 02 2023 року

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ СТУДЕНТУ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Іванюка Михайла Васильовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Організація турів вихідного дня на прикладі Закарпатської області»

Керівник роботи Жирак Людмила Михайлівна, старший викладач

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом закладу вищої освіти від «11» листопада 2022 року №155/1-НВ.

2. Строк подання студентом роботи 25.05.2023 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Вивчити теоретичні основи вікенд-туризму: сутність, завдання, функції, специфіку організації вікенд-туризму; попит та пропозицію турів вихідного дня в Україні.

2. Проаналізувати рекреаційно-туристичний потенціал Закарпаття як передумови розвитку вікенд-туризму: природні, культурно-історичні та соціально-економічні туристичні ресурси Закарпаття.

3. Рекомендації щодо розвитку вікенд-туризму в Закарпатті: вивчити сучасний стан, проблеми та шляхи розвитку вікенд-туризму; розробити авторський тур як рекомендацію щодо розвитку рекреаційного туризму.

4. Дата видачі завдання 08.02.2023 року.

Календарний план виконання роботи

№ н/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строки виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення теми кваліфікаційної роботи	14 листопада	виконано
2	Визначення плану роботи та погодження з науковим керівником	8 лютого	виконано
3	Підбір та аналіз літературних джерел з теми кваліфікаційної роботи	15 березня	виконано
4	Підбір методів для проведення досліджень	березень	виконано
5	Написання розділу 1. Теоретичні основи вікенд-туризму	березень	виконано
6	Написання розділу 2. Аналіз рекреаційно-туристичного потенціалу Закарпаття як передумови розвитку вікенд-туризму	квітень	виконано
7	Написання розділу 3. Рекомендації щодо розвитку вікенд-туризму в Закарпатті	травень	виконано
8	Підготовка текстового варіанту роботи для попереднього захисту на засіданні кафедри	25 травня	виконано
9	Обробка зауважень наукового керівника	31 травня	виконано
10	Представлення роботи для перевірки на академічну доброчесність	1 червня	виконано
11	Представлення оформленої роботи на кафедру	10 червня	виконано
12	Написання відгуку наукового керівника	12 червня	виконано
13	Рецензування кваліфікаційної роботи	15 червня	виконано
14	Підготовка доповіді та презентації до роботи	15-20 червня	виконано
15	Захист кваліфікаційної роботи на засіданні ДЕК	23 червня	виконано

Студент

(підпис)

Михайло ІВАНЮК
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(підпис)

Людмила ЖИРАК
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Метою дослідження полягає рекреаційний потенціал Закарпаття для розробки вікенд-турів, визначення проблем та шляхів їх подолання.

В першому розділі розглянуто теоретичні основи вікенд-туризму.

В другому розділі проведено аналіз рекреаційно-туристичного потенціалу Закарпаття як передумови розвитку вікенд-туру.

В третьому розділі представляє процес рекомендації, щодо розвитку вікенд-туризму на Прикарпатті.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ВІКЕНД-ТУРИЗМ, РОЗВИТОК, АВТОРСЬКИЙ ТУР.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВІКЕНД-ТУРИЗМУ	5
1.1 Сутність «вікенд-туризму», його завдання та функції.....	5
1.2 Специфіка організації турів вихідного дня	8
1.3 Попит та пропозиція турів вихідного дня в Україні	11
<i>Висновки до розділу 1</i>	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТТЯ ЯК ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ВІКЕНД-ТУРИЗМУ	15
2.1 Природні рекреаційно-туристичні ресурси Закарпаття	15
2.2 Культурно-історичні туристичні ресурси Закарпаття.....	25
2.3 Соціально-економічні рекреаційні ресурси Закарпаття.....	34
<i>Висновки до розділу 2</i>	41
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ВІКЕНД-ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТТІ	42
3.1 Сучасний стан та проблеми розвитку вікенд-туризму в Закарпатті.....	42
3.2 Шляхи розвитку вікенд-туризму в Закарпатті	44
3.3 Розробка авторського туру як рекомендації щодо розвитку вікенд-туризму.....	51
<i>Висновки до розділу 3</i>	57
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ	64

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ/СКОРОЧЕНЬ

ВТО – Всесвітня туристична організація.

ЛОТ – Лікувально-оздоровчий туризм.

ООН – Організація об'єднаних націй.

ВІЕ – Бюро з міжнародних виставок.

SWOT – аналіз, що широко застосовується у процесі стратегічного планування, що полягає в розділенні чинників і явищ на чотири категорії: сильних і слабких сторін проекту, можливостей, що відкриваються при його реалізації, та загроз, пов'язаних з його здійсненням.

ЮНЕСКО – міжнародна організація, яка при співпраці своїх членів-держав у галузі освіти, науки, культури сприяє ліквідації неписьменності, підготовці національних кадрів, розвитку національної культури, охороні пам'яток культури тощо.

ВСТУП

Актуальність теми. Тема організації турів вихідного дня в Закарпатській області є дуже актуальною, особливо в контексті зростаючої популярності вікенд-туризму. Все більше людей шукають можливості провести вихідні дні за межами міста, насолоджуючись природою, культурою і кулінарними враженнями. Закарпаття має потужний туристичний потенціал, який приваблює відвідувачів з усього світу.

Закарпаття відоме своєю красивою гірською місцевістю, живописними карпатськими пейзажами, термальними джерелами, водоспадами, озерами і заповідниками. Регіон також славиться своєю багатозаровою культурною спадщиною, архітектурою, старовинними містами та національними парками.

Організація турів вихідного дня в Закарпатті відповідає попиту туристів, які шукають короткочасні, але насичені подорожі з комфортним проживанням, смачною місцевою кухнею та багатим культурним досвідом. Такі тури дають можливість відвідувачам відчувати атмосферу Закарпаття, побачити його найкрасивіші місця, спробувати автентичну кухню та відпочити в затишних готелях або котеджах.

Популярність туризму вихідного дня в Закарпатті також зумовлена його географічним розташуванням. Регіон легко доступний з різних частин України і сусідніх країн, а також має розвинуту транспортну мережу, що полегшує переміщення туристів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вікенд-туризм в цілому і вікенд-туризм в Закарпатській області, зокрема, розглядали в своїх працях такі вчені, як: Ю. Жук, В. Білоцерковець, В. Горцов, В. Кочерган., І. Шупляк, І. Коваль, І. Хоміч. Ю. Арцизевський., С.В. Гриневич, В. Кравченко, Л. Лисенко, О. Білоус, І. Гордієнко, О. Білий, І. Чернишова.

Метою дослідження є вивчення рекреаційного потенціалу Закарпаття для розробки вікенд-турів, визначення проблем та шляхів їх подолання.

Завдання дослідження:

1. Вивчити специфіку вікенд-туризму;
2. Дослідити організацію турів вихідного дня;
3. Визначити рекреаційно-туристичний потенціал Закарпатської обл. як передумови розвитку вікенд-туризму;
4. Визначити сучасний стан та проблеми розвитку вікенд-туризму в Закарпатті;
5. Розробити рекомендації щодо розвитку вікенд-туризму в Закарпатті, зокрема розробити авторський тур.

Об'єктом дослідження є організація вікенд-турів.

Предметом дослідження є використання рекреаційно-туристичного потенціалу Закарпатської області в організації турів вихідного дня.

Методи дослідження: аналіз наукової інформації, порівняння, класифікація, пояснення, аналіз літературних джерел, розрахунок.

Практичне значення дослідження. Це дослідження має потенціал допомогти вирішити проблеми, з якими зіштовхується туристична індустрія в Закарпатській області та знайти шляхи для поліпшення розвитку цієї галузі. Воно може бути корисним для туроператорів, турагентів, гідів та місцевих органів влади, відповідальних за туристичний розвиток регіону. Результати цього дослідження можуть сприяти кращому менеджменту області, що в свою чергу залученню нових інвестицій і підвищенню конкурентоспроможності області. Також послужить основою для прийняття ефективних рішень щодо поліпшення інфраструктури, просування туристичних пропозицій та залучення більшого потоку відвідувачів.

Апробація результатів дослідження. Участь у I Всеукраїнській науково-практичній конференції «Перспективи розвитку зеленого туризму в Карпатському туристичному регіоні України».

Структура дослідження містить вступ, три розділи, дев'ять підрозділів, висновок, список використаних джерел, додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВІКЕНД-ТУРИЗМУ

1.1 Сутність «вікенд-туризму», його завдання та функції

Тури вихідного дня були розроблені з метою задоволення потреб ділових людей, які мають обмежений час і не можуть відпустити себе на тривалу відпустку, а навіть на тиждень відпочинку їм доводиться зтягувати. Такі тури стають все більш популярними серед населення. Вони дають можливість урізноманітнити звичні вихідні, зробити їх більш оригінальними та запам'ятовуваними, якісно відпочити після напружених робочих днів і створити гарний настрій на наступні дні.

Тури вихідного дня – це альтернатива відпустці, яка передбачає короткочасні подорожі тривалістю 2-3 дні. Такі поїздки зазвичай насичені враженнями, оскільки туристи встигають відвідати кілька локацій і отримати максимум інформації за обмежений час. Найпоширеніші тури вихідного дня спрямовані на внутрішні подорожі.

Тури вихідного дня можна класифікувати за різними критеріями, такими як історичні, ландшафтні, архітектурні, гастрономічні, екстремальні, фестивалі та інші. Хоча лише два останні види мають конкретну спрямованість, часто в одному турі поєднуються різні види відпочинку, що дає туристам можливість отримати різноманітні враження за короткий період часу.

Такі подорожі також підпорядковуються сезонності. Наприклад, навесні популярні квіткові поїздки до долин тюльпанів, нарцисів, сакура-фестивалів. Карпати є популярним напрямком у будь-яку пору року. Влітку затребувані морські подорожі та легкі екстремальні тури, наприклад, рафтинг. Зима – час для лижників, але кількість турів в цей період зазвичай менша [28].

Тури вихідного дня можуть мати різні спрямованості.

1. Пізнавальний туризм – цей тип туризму не залежить від вікової групи учасників, а лише від їхніх інтересів.

Пізнавальні тури можуть бути:

- стаціонарні тури – коли туристи перебувають у одному місті або туристичному центрі;
- маршрутні тури – коли туристи відвідують кілька населених пунктів або пам'яток, подорожуючи вздовж певного маршруту;
- розважальні тури – це тури, під час яких надається розваги;
- основними програмами таких турів є екскурсії та розваги.

2. Розважальні тури можуть бути:

- періодичними або разовими – вони організовуються на святкові дні, під час канікул або на традиційні фестивалі;
- регулярними – це тури до постійно діючих спеціально створених місць розваг.

Таким чином, тури вихідного дня є привабливою альтернативою для тих, хто бажає змінити оточення та отримати враження за короткий час. Різноманітність видів туризму, спрямованість на певні сезони та великий вибір маршрутів роблять їх популярними серед подорожуючих.

Вікенд-туризм – це вид туризму, який передбачає відвідування нових місць та відпочинок протягом вихідних днів або короткого відпустки, яка може тривати від одного до трьох днів. Основною метою вікенд-туризму є отримання задоволення від відпочинку та пізнання нових місць, культури та традицій.

Завдання вікенд-туризму полягає у тому, щоб люди могли відвідувати нові місця та знайомитися з культурою та традиціями інших регіонів, а також насолоджуватися природою та активним відпочинком. Він дозволяє відпочити від рутинної повсякденної діяльності та зарядитися енергією на майбутнє.

Ще одним завданням вікенд-туризму можна вважати забезпечення можливості людям відчути природу та побачити красу світу навколо себе. Це може стати джерелом натхнення та стимулювати розвиток творчості та інших сфер життя людини [29].

Основні функції вікенд-туризму включають пізнання нових місць та культур, покращення фізичного та психологічного стану людини, розвиток

соціальних вмінь та комунікаційних навичок, підвищення самооцінки та самоповаги, а також стимулювання економіки регіонів, які відвідують туристи.

У вікенд-туризмі можуть брати участь як індивідуальні туристи, так і групи людей. Він може включати в себе різноманітні види активності, такі як гірські походи, велопрогулянки, каякінг, плавання, скелелазіння та багато інших.

Важливою складовою успішного вікенд-туризму є правильне планування маршруту та добирання, підготовка необхідного спорядження та забезпечення безпеки під час відпочинку.

Вікенд-туризмі важливим є збереження природи та культурної спадщини відвідуваних місць. Туристи повинні поводитися екологічно та дотримуватися місцевих правил та звичаїв, щоб не завдавати шкоди природі та не порушувати місцеві традиції.

Завдяки вікенд-туризму люди можуть покращити свій фізичний стан, адже він залучає до активності та спорту. Крім того, це дозволяє людям знизити рівень стресу та втоми, що сприяє поліпшенню психологічного стану.

Окрім того, вікенд-туризм є важливим економічним чинником. Він стимулює розвиток туристичних послуг та інфраструктури відвідуваних регіонів. Туристи витрачають гроші на проживання, харчування, подарунки та інші послуги, що допомагає збільшити прибуток місцевих підприємств та підтримувати економіку регіону в цілому.

Таким чином, вікенд-туризм є важливим видом туризму, який дозволяє людям пізнавати нові місця, заряджатися енергією та отримувати задоволення від активного відпочинку. Важливим є збереження природи та культурної спадщини відвідуваних місць, а також підтримка місцевої економіки [2, с. 60].

Вихідний тур має кілька переваг.

1. Насолода новими враженнями. Навіть короткий відпочинок може надати нову енергію і позитивно впливати на психологічний стан. Зміна обстановки і насолодження природою допомагають розслабитися та підзарядитися позитивною енергією;

2. Не потрібна офіційна відпустка. Для такого туру не потрібно брати спеціальну відпустку. Достатньо лише двох днів, щоб насолодитися відпочинком і зміною обстановки;

3. Доступна вартість. Вартість поїздки залежить від кількості днів відпочинку. Таким чином, дводенний тур буде вигіднішим з фінансової точки зору порівняно з тривалою відпусткою;

4. Зручність подорожі. Вам не потрібно брати великий багаж, їдучи на вихідний тур. Зазвичай такі поїздки не потребують багато речей, тому вам не знадобиться валіза або інший об'ємний багаж.

Вихідний тур також має кілька недоліків.

1. Обмежений час. Оскільки вихідний тур триває лише кілька днів, ви маєте обмежений час для огляду пам'яток та відвідання місцевих визначних місць. Ви не зможете охопити багато місць через обмежений часовий проміжок;

2. Дискомфорт під час переїзду. Тривале перебування в автобусі може викликати дискомфорт, особливо якщо ви не звикли до довгих поїздок або не можете комфортно відпочити під час нічного переїзду. Це може вплинути на ваше самопочуття під час туру;

3. Повернення до роботи. Оскільки вихідний тур короткочасний, вам доведеться повертатися до роботи відразу після поїздки, можливо, навіть безпосередньо з автобуса. Це може викликати стрес і важкість у переході від відпочинку до робочого режиму.

Враховуючи ці недоліки, важливо взяти до уваги свої особисті потреби та можливості перед вибором вихідного туру [29].

1.2 Специфіка організації турів вихідного дня

При організації і проведенні турів вихідного дня в загальному випадку не регламентуються стандартними нормативними вимогами. Вибір тривалості туру, маршруту, району проведення, комплектування групи, спорядження та раціон харчування учасників в похідних умовах зазвичай залежить від цілей і

завдань, які ставляться перед походом, а також від ресурсів, наявних у організаторів.

Комплектування групи зазвичай залежить від спільності інтересів та бажання учасників взяти участь у конкретному турі. У разі турів вихідного дня або багатоденних рекреаційних походів, також можуть бути враховані фізична готовність та стан здоров'я учасників. Рекомендується формувати групу з учасників одного віку та соціального статусу для забезпечення спільності інтересів і зручного спілкування. Зазвичай оптимальний розмір групи не перевищує 12-15 учасників, а в разі більших груп між організація турів вихідного дня є важливим напрямом туризму, який сприяє розвитку туристичної галузі та забезпечує можливість людям пізнавати нові місця та отримувати якісний відпочинок протягом короткого періоду. Однак, організація турів вихідного дня вимагає особливого підходу, зважаючи на те, що туристи мають обмежений час та бюджет для поїздки.

Перш за все, організаторам турів вихідного дня потрібно визначити маршрут та програму подорожі, які відповідатимуть інтересам туристів та їхнім можливостям. Маршрут повинен бути коротким та логічним, з можливістю ознайомитися з кращими визначними місцями регіону. До програми подорожі можна включити екскурсії, культурні заходи, активний відпочинок, прогулянки, відвідування музеїв та інших цікавих місць. При виборі району проведення туру звичайно враховуються поставлені цілі та завдання, склад учасників групи, наявний вільний час. Зазвичай райони обираються таким чином, щоб найкращим чином задовольнити потреби у відпочинку, оздоровленні та пізнанні природи учасників. Крім того, можуть враховуватись краєзнавчі аспекти та інтереси учасників щодо вивчення природи та культурно-історичної спадщини даної місцевості [14, с. 45].

Другим важливим етапом організації турів вихідного дня є планування транспорту та проживання. Оскільки туристи мають обмежений час, то необхідно забезпечити максимально комфортне та ефективне переміщення між визначними місцями, зважаючи на затримки та інші фактори. Зазвичай для

турів вихідного дня використовуються мікроавтобуси або автобуси зі зручними сидіннями та кондиціонерами.

Третім важливим аспектом є розміщення та харчування: якщо тур вихідного дня передбачає ночівлю, організатори можуть забезпечити зручне та комфортне розміщення для учасників. Це може бути готель, гостьовий будинок, хостел або навіть кемпінг, залежно від вибору туру та його характеру. Організатори турів вихідного дня зазвичай передбачають харчування для учасників. Це можуть бути сніданки, обіди, вечері або навіть пікніки в залежності від програми туру. Харчування може бути організоване у ресторанах, кафе, або навіть включати пакети зі здоровими перекусами.

Четвертий аспект забезпечення безпеки туристів. Організатори повинні враховувати можливі ризики та забезпечувати дотримання необхідних заходів безпеки, таких як:

- обов'язкове використання засобів захисту від сонця та інших негативних впливів погодних умов;
- попереднє ознайомлення туристів з правилами поведінки в місцях, де є певні ризики (наприклад, біля водойм або на горах);
- забезпечення наявності першої медичної допомоги та зв'язку з екстреними службами у разі потреби. Ще одним важливим аспектом організації турів вихідного дня є відповідальне ставлення до природних ресурсів та культурної спадщини.

Одним із важливих фактор організації турів вихідного дня є підбір кваліфікованого та досвідченого гіда, який має знання про місцевість та може забезпечити цікаву та безпечну екскурсію. Гід повинен мати не лише знання про історію та культуру регіону, але й бути здатним допомогти туристам у вирішенні питань, які можуть виникнути під час подорожі [28].

П'ятий аспект це розваги та екскурсії: програма туру вихідного дня може включати різноманітні розваги, екскурсії та активності, що дозволяють учасникам насолодитися подорожжю і зробити його запам'ятовуваним. Це

можуть бути оглядові екскурсії, спортивні активності, культурні заходи, природні прогулянки та багато іншого.

Загалом, організація турів вихідного дня має свої особливості та вимагає від організаторів додаткових зусиль для забезпечення якісного та безпечного відпочинку туристів. Однак, правильно організовані тури вихідного дня можуть стати чудовою можливістю для пізнання нових місць.

1.3 Попит та пропозиція турів вихідного дня в Україні

Нажаль таких даних нема у вільному доступі, але я можу надати загальну інформацію про тенденції в туризмі в Україні. За даними Української Асоціації Туристичних Агентств та Операторів (УАТА), туризм в Україні зростає протягом 2010-х років. У 2019 році Україна зареєструвала рекордну кількість іноземних туристів – понад 14 мільйонів. Попит на внутрішні тури вихідного дня серед українців зростає на 15-20% кожного року. Про це повідомив директор Центру розвитку туризму України Володимир Царук у коментарі кореспонденту УНН дані на 4 жовтня 2019 рік. Цитую «Внутрішній турпотік постійно збільшується, попит на тури вихідного дня зростає приблизно на 15-20% щороку», – зазначив Царук. Згідно з опитуванням, проведеним соціологічною групою «Рейтинг» 5 серпня 2020 року, 66% українців не мали відпустки і не планують її на поточний рік. Серед тих, хто вже мав або планує відпустку, 43% відпочиватимуть у своєму населеному пункті, приблизно така ж сама кількість обирає інший регіон України. Лише 9% респондентів відпочивали або планують подорожувати за кордоном. Планування відпустки переважає серед молодших та більш заможних осіб. У 2019 році 45% опитаних заявили, що відвідують відпочинок принаймні раз на рік, а третина з них подорожує за кордон. Однак, зважаючи на обмеження на міжнародні поїздки і відсутність повітряного сполучення з багатьма популярними туристичними країнами, внутрішній туризм в Україні очікується отримати значний розвиток [27].

Це свідчить про зміну тенденцій українського туризму внаслідок пандемії COVID-19 та пов'язаних з нею обмежень. Це також свідчить про потенціал внутрішнього туризму в Україні. Закриті кордони та обмеження на міжнародні поїздки змушують багатьох українців звертати увагу на відкриття та можливості власної країни для відпочинку. Внутрішній туризм може стати популярним варіантом відпочинку, сприяючи розвитку туристичної інфраструктури та підтримці місцевої економіки.

Зміна у способах відпочинку і виборі туристичних напрямків також вказує на те, що багато людей шукають альтернативні форми відпочинку, які б відповідали поточним умовам і обмеженням. Вони можуть звертати більшу увагу на місцеві природні об'єкти, культурні заходи та інші види відпочинку, доступні у межах своєї країни.

У зв'язку з карантинними обмеженнями та обмеженою можливістю подорожувати, попит на тури вихідного дня в Україні був знижений у 2020 році та на початку 2021 року. Аналізуючи тренд пошуку «турів вихідного дня» на останні 5 років за допомогою Google Trends, можна стверджувати, що це падаючий тренд. Згідно з графіком, цікавість до подорожей на вихідний день спочатку збільшувалась до липня 2018 року, але з того часу почала поступово знижуватись. Єдиним винятком було період з травня 2019 року до вересня того ж року, коли попит на тури на вихідні дні знову зріс. Проте, після цього він знову низився до липня 2020 року, а потім знову почав коливатись до січня 2022 року, показано на рис.1.1 коли інтерес до таких подорожей остаточно зник через вторгнення на територію України [24].

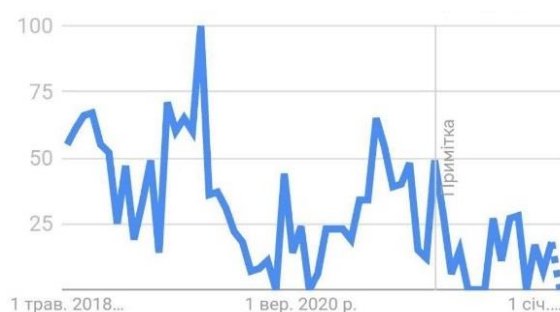

Рис.1.1 Графік тренду пошуку «турів вихідного дня» за останні 5 років

Звертає увагу те, що вказаний тренд може бути пов'язаний з рядом факторів. Наприклад, зміна економічних умов в країні, пандемія COVID-19, політична нестабільність, зміна смаків і пріоритетів споживачів, які більше зацікавлені в інших видів відпочинку, таких як активний відпочинок, спа-процедури, культурні події та інші форми розваг.

Попри повномасштабну війну, українці продовжують планувати та здійснювати подорожі. Навіть за умов складної ситуації в країні, туроператор «Join Up» відзначає продаж понад 158 тис. турів протягом минулого року. Середня кількість людей в одному турі залишається приблизно такою ж, як і до війни – 2-3 людини. Однак змінилася структура подорожуючих: тепер частіше мандрують мама з дитиною та бабуся або подруга, а не батько з дитиною.

Один з найпопулярніших напрямків для українців – курорти в Карпатах. Взимку це місце приваблює любителів активного відпочинку, а влітку – туристів, які насолоджуються пішими прогулянками та катанням на велосипедах. Курорти, такі як Буковель, Драгобрат і Поляниця, надають безліч можливостей для відпочинку та розваг.

Ціни на туристичні послуги у 2023 році не зростуть порівняно з 2022 роком, незважаючи на складну логістику та скасування протикоронавірусних обмежень. Зростання попиту на подорожі у всьому світі сприяло зростанню кількості туристів, і цей тренд очікується й надалі. Українці зараз можуть літати за кордон тільки з закордонних аеропортів, що підвищує вартість турів. Однак багато українців обирають бюджетні альтернативи, такі як апартаменти в Чорногорії або автобусні тури, які можуть бути більш доступними з точки зору вартості. Хоча багато українців вважають недоречним відпочивати під час війни, дослідження показують, що є попит на відпустки та вихідні. Деякі планують взяти кілька вихідних протягом року, інші мають намір відпочити з родиною в Україні, але думають про самостійну поїздку за кордон. Хоча логістичні шляхи з України залишаються обмеженими через війну, залізничний та автобусний транспорт є доступними альтернативами [24]. Отже, вплив війни на планування відпусток є помітним, але українці все ще проявляють інтерес до

подорожей та знаходять способи відпочивати, звертаючи увагу на доступні варіанти та бюджетні альтернативи.

У будь-якому випадку, зниження інтересу до турів на вихідний день може бути викликано різноманітними факторами і пов'язаний зі змінами в економіці, соціальному та політичному житті країни. Проте, попри це, на ринку туризму ще завжди можуть бути можливості, і відмова від цієї форми відпочинку може бути зумовлена тимчасовими обставинами, які зміняться в майбутньому.

Висновки до розділу 1

«Теоретичні основи вікенд-туризму» є важливим етапом у розкритті основних концепцій та підходів до вивчення даної проблеми. У розділі проаналізовані та узагальнені наукові джерела, виявлені основні теоретичні підходи, які застосовуються в дослідженнях цієї сфери.

У результаті проведеного дослідження було встановлено, що вікенд туризм є актуальною та перспективною галузю, яка зарекомендувала себе як ефективний спосіб відпочинку та розваги для сучасних людей, які мають обмежений час і ресурси для подорожей. Вікенд туризм сприяє розширенню культурних, соціальних та економічних можливостей для місцевих громад, сприяє розвитку туристичного сектора та стимулює регіональний розвиток.

У процесі написання першого розділу було проведено систематичний аналіз наукових джерел, що дозволило описати сутність вікенд туризму, його роль та значення у сучасному світі. Також було виявлено основні підходи до класифікації вікенд туризму, зокрема за тривалістю подорожі, цільовою аудиторією та типом активностей, що здійснюються під час таких подорожей. Крім того, розділ містить огляд теоретичних підходів до вивчення мотивації вікенд туристів, їхніх потреб і очікувань. Було розглянуто такі фактори, як пошук відпочинку та розваг, бажання експериментувати та відкривати нові місця, а також соціальні мотиви, які підтримують інтерес до вікенд туризму.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТТЯ ЯК ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ВІКЕНД- ТУРИЗМУ

2.1 Природні рекреаційно-туристичні ресурси Закарпаття

Закарпаття, розташоване на заході України, славиться своєю унікальною природною красою та багатим культурним надбанням. Цей регіон приваблює туристів своїми гірськолижними курортами, гірськими озерами, водоспадами, заповідниками, мальовничими гірськими маршрутами та іншими природними ресурсами. Найбільш популярними туристичними місцями Закарпаття є гірськолижні курорти та літні курорти з великою кількістю природних оздоровчих зон. Найвідоміші гірськолижні курорти – це Драгобрат, Пилипець. Кожен з цих курортів пропонує багато різних розваг, включаючи гірськолижний спорт, скелелазіння, сплав на байдарках, катання на конях та багато іншого. Крім того, туристи можуть насолоджуватися прекрасними гірськолижними видами та прогулятися по пішохідних маршрутах [23].

Гірськолижний курорт Драгобрат є популярним місцем для відвідувачів з усього світу. Тут можна знайти широкий вибір лижних трас різної складності, які задовільняють потреби як професійних лижників, так і початківців. Крім того, на території курорту є багато різних ресторанів та кафе, де можна скуштувати страви місцевої кухні. Знаходиться на вершині гори Стіг на висоті 1400 метрів над рівнем моря, в Українських Карпатах, в області Івано-Франківськ. Це одне з найвищих гірськолижних курортів в Україні, де можна займатися лижним спортом з листопада по квітень.

Драгобрат є досить віддаленим від міста курортом, що додає йому своєрідного шарму та робить його більш привабливим для тих, хто бажає втекти від міської суєти та розслабитися на природі. Крім гірськолижного

відпочинку, на Драгобраті можна займатися також іншими видами активного відпочинку, такими як гірські прогулянки, велосипедні прогулянки, катання на санчатах та ковзанах. На Драгобраті можна відпочити як влітку, так і взимку. Влітку тут можна насолоджуватися природою, дихати свіжим повітрям та насолоджуватися красою гір. А взимку курорт перетворюється на справжній рай для любителів гірськолижного спорту. Завдяки сніжному покриву, який зберігається на горах. Ще одним місцем є Пилипець – це село в Україні, розташоване в гірському краї на заході Українських Карпат, в Закарпатській області. Це чудове місце для відпочинку, де можна насолоджуватися красою гірського ландшафту, чистим повітрям та приємним кліматом. Пилипець зачаровує природньою красою. На території села розташовано кілька парків та заповідників, де можна побачити неповторні краєвиди, мальовничі водоспади та дикі гірські річки. Один з найбільш відомих парків – Національний природний парк «Синевир», який розташований за кілька кілометрів від села. Також в Пилипці є багато мальовничих гірських озер, найбільш відоме з яких – озеро Несамовите, яке знаходиться на висоті понад 1000 метрів над рівнем моря. Це озеро має кристально чисту воду та неповторний краєвид, що зробило його дуже популярним серед туристів. Для активного відпочинку в Пилипці є багато можливостей. Тут можна займатися піших прогулянок, велосипедним туризмом, гірськолижним спортом та сходженням в гори [23].

Одним з найбільш відомих літніх курортів Закарпаття є Шаян.

Шаян – це літній курорт, розташований на східній околиці міста Ужгород, в Закарпатській області. Цей курорт знаходиться в гірському краєвиді, в околицях лісів та гірських потоків, що робить його ідеальним місцем для відпочинку на природі. Курорту приваблює туристів своїм кліматом. Навіть у спекотні дні тут завжди прохолодно і свіжо. Це забезпечується через висотність курорту, яка становить більше 500 метрів над рівнем моря, та його розташування в гірській місцевості. На території курорту розташовано безліч баз відпочинку та кемпінгів, де можна знайти комфортабельне житло за доступною ціною. Тут також є багато ресторанів,

кафе та барів, де можна скуштувати страви національної кухні. Крім того, на курорті є безліч різноманітних розваг та розважальних закладів. Найбільш популярні з них – це літні театри, зоопарк, пляжі та аквапарки. Також тут можна відвідати музеї та галереї мистецтв, які пропонують своїм гостям незабутні враження. На Шаяні є також чимало можливостей для активного відпочинку на природі. Можна займатися піших прогулянок, велосипедним спортом, їздою на конях, риболовлею та багатьма іншими видами спорту. Отже, Шаян – це ідеальне місце для тих, хто любить природу, затишок та різноманітність відпочинку [30].

Свалява – це місто та курортний район в Закарпатській області, розташований в 20 км на захід від міста Мукачево. Цей район славиться своїми мінеральними джерелами, термальними басейнами та панорамними видами на Карпати.

Однією з головних визначних пам'яток району є мінеральне джерело Свалява, з якого збирається вода для питного лікування та профілактики хвороб шлунково-кишкового тракту. Також у Свалявському районі є багато інших мінеральних джерел, де можна придбати воду для пиття або відвідати курортні заклади для лікування та відпочинку.

Щодо розваг та відпочинку, то в Сваляві є декілька термальних комплексів з басейнами з мінеральною водою, курортні готелі та санаторії, де можна провести приємний відпочинок. Також у Сваляві та навколо нього є багато мальовничих місць для прогулянок та пішохідних маршрутів, які дають змогу насолодитись красою карпатської природи.

У районі Сваляви можна відвідати також відомий гірськолижний курорт Пилипець, розташований в 30 км на північний схід від міста. Тут є декілька трас для катання на лижах та сноубордах, а також інфраструктура для прокату спорядження та навчання.

Отже, Свалява – це чудове місце для тих, хто шукає мінеральні джерела, термальні басейни та гірськолижні курорти, а також прекрасні місця для прогулянок та насолоди природою [30].

Берегове – це один з найбільш відомих курортів Закарпаття, який славиться своїми термальними джерелами та лікувальними процедурами на їх основі. Термальні води Берегово мають дивовижні лікувальні властивості, які допомагають у лікуванні різних захворювань. Вони містять значну кількість різних мінералів, таких як магній, кальцій, калій, натрій та інші. Ці мінерали відіграють важливу роль у підтриманні здоров'я кісток, м'язів, шкіри та внутрішніх органів.

Термальні води Берегово також мають релаксуючий ефект на організм людини. Вони допомагають зняти напругу, стрес та втому. Регулярне відвідування термальних вод сприяє підвищенню імунітету, поліпшенню кровообігу та обміну речовин в організмі. У термальних водах Берегово можна зануритися в будь-який час року, оскільки вони мають сталу температуру. Навесні та влітку термальні басейни відкриті на повітрі, що дозволяє насолоджуватися природним середовищем, а восени та взимку можна відвідувати закриті басейни.

Термальний комплекс у Берегово має багато басейнів різного розміру та глибини, гідромасажні ванни, сауни, а також ігровий та спортивний майданчики. Також тут є можливість проведення масажних процедур та лікувальних процедур, які сприяють підвищенню тонусу та здоров'я організму.

Термальні води Берегово – ідеальне місце для відпочинку та відновлення сил, де можна насолоджуватися природою та доглядати за своїм здоров'ям. На території курорту розташовано більше 20 термальних джерел з різними температурами та хімічним складом води. Одним з найбільш відомих термальних комплексів в Береговому є «Закарпатські терми», які складаються з 18 басейнів з термальною водою, саунами та іншими процедурами. Крім того, в Береговому є інші термальні комплекси, такі як «Thermal Star» та «Z-Resort». Тут туристи можуть насолоджуватися лікувальними процедурами, відпочивати в басейнах з термальною водою та насолоджуватися красою закарпатських карпатських гір. Крім термальних джерел, Берегове славиться своїми

виноградниками та виробництвом вина. Тут можна відвідати місцеві винні погребі та скуштувати найсмачніші сорти вина з цієї області [30].

Ще одним з мальовничих місць на Закарпатті є Боржавський каньйон, який розташований між селами Хуст та Воловець. Цей каньйон вважається одним з найглибших та найкрасивіших в Україні. Тут можна насолоджуватися видами на водоспади, струмки, скелі та зелені гаї. На території каньйону знаходяться також гарні трекінгові маршрути, де можна пройтися серед гірських лісів та насолоджуватися панорамними видами на навколишні гори.

Річки Закарпаття.

Біла Тиса є лівою притокою річки Тиса. Вона розташована на відстані 28 кілометрів від початку річки Тиса. Площа водозбору Білої Тиси становить 489 квадратних кілометрів. Річка формується злиттям Стоговця і Банзатула на південно-західних схилах Чорногорського хребта. Протягом усього свого шляху річка відділяє Чорногору від Рахівського масиву. Біла Тиса характеризується широкими річищами, порогами і швидкими руслами. Середня перепадна висота становить 10 метрів на кілометр. Живлення річки є змішаним, з переважанням дощових стоків. Замерзання річки відбувається рідко. На окремих ділянках русла Білої Тиси проведені річкові укріплення.

Боржава є правою притокою річки Тиса. Вона протікає на відстані 106 кілометрів і має площу водозбору 1360 квадратних кілометрів. Річка бере свій початок з джерел під горою Стій, яка знаходиться у Полонинському хребті. Верхня течія Боржави має гірський характер. Долина річки подібна до букви "V" і має ширину від 40 до 900 метрів. Русло Боржави дуже звивисте, частково укріплене, і містить кілька островів. Ширина річки варіюється від 0,6 до 50 метрів. Середня перепадна висота становить 13 метрів на кілометр. Витрата води в річці коливається від 10 до 293 кубометрів на секунду. Каламутність води різниться від 50 до 500 грамів на кубометр. Річка замерзає взимку. Вздовж Боржави знаходяться деякі дамби, які використовуються для регулювання води та створення водосховищ [22].

Латориця є правою притокою річки Тиса і протікає як на території України, так і на території Угорщини. Довжина річки становить 191 кілометр. Площа водозбору Латориці складає 7680 квадратних кілометрів (у межах України – відповідно 144 квадратних кілометри і 2900 квадратних кілометрів).

Рельєф русла річки Латориці різноманітний. Середня перепадна висота становить від 80 метрів (у верхній частині) до 0,2 метра на кілометр (у Закарпатській низовині). Це спричиняє часте перетинання річки транспортними артеріями, зокрема на під'їздах до Закарпатської низовини. Латориця має своєрідне розташування і становить важливий географічний об'єкт регіону. Її протікання через транспортні шляхи вимагає спеціальних інженерних рішень для забезпечення безперешкодного руху транспорту та збереження екологічної цілісності річкової системи [22].

Теребля є правою притокою річки Тиса. Вона має довжину 91 кілометр і площу водозбору 750 квадратних кілометрів. Річка утворюється злиттям двох річок – Розтоку і Ріки, які беруть початок на південних схилах гори Горган. Теребля перетинає Полонинський і Вулканічний хребти. Ширина русла Тереблі варіюється від 15 до 20 метрів, а місцями досягає 54 метри. Середня перепадна висота становить 9,3 метра на кілометр. Основною притокою є Велика Уголька. Живлення річки є мішане, з переважанням дощових стоків. Теребля є важливою складовою річкової системи регіону і вносить значний внесок у живлення річки Тиса.

Річка Тиса утворюється при злитті Білої Тиси і Чорної Тиси, розташованого віддалено від міста Рахова на північ. Вона протікає через кілька країн, включаючи Україну, Угорщину, нову Югославію, і частково межує з Румунією. Загальна довжина Тиси становить 966 кілометрів, з них 223 кілометри протікають у межах Закарпаття. Площа її водозбору складає 153 тисячі квадратних кілометрів, при цьому в Україні ця площа становить 11,3 квадратних кілометра [22].

Чорна Тиса є лівою притокою річки Тиса і починається з джерел, розташованих на північно-східних схилах гори Свидовець на висоті приблизно

1500 метрів. Від міста Ясіня до міста Рахів вона прорізає Полонинські Карпати, розділяючи гору Свидовець і масив Черногора. Довжина річки Чорна Тиса становить 49 кілометрів, а площа водозбору складає 315 квадратних кілометрів. Середня перепадна висота річки становить 16 метрів на кілометр. Русло характеризується значною кількістю порогів. Живлення річки є мішаним. Деякі ділянки берегів укріплені, щоб запобігти їх змиванню та ерозії.

Водоспади Закарпаття.

На території області нараховується близько 31 водоспад.

Водоспад Шипіт – один з найбільш відомих водоспадів Закарпаття, розташований в гірській місцевості на півночі області, біля села Хустського району Росоша. Він є одним з найбільших водоспадів України та деяких джерелах називається «українським Ніагарою».

Водоспад складається з двох частин - верхньої та нижньої, які височать на висоті понад 14 метрів. Потік води падає на величезні кам'яні блоки, що утворюють бурхливу воду, що бризкає та розбивається в повітрі. У водах водоспаду є кам'яні рівнини, на яких можна прогулятися та насолоджуватися краєвидами [21].

Водоспад «Кам'янець» – це ще одна природна перлина Закарпаття, яка знаходиться в мальовничому куточку Карпатських гір. Водоспад має висоту близько 6 метрів і знаходиться на річці Синевир, що відома своєю чистотою та кристальною водою. Водоспад «Кам'янець» набув популярності серед туристів завдяки своїй красі та природній гармонії. Навколо водоспаду розкинулися зелені гаї та луки, що надають цьому місцю особливого шарму. Також поруч з водоспадом знаходиться місцевий санаторій, де можна відпочити та відновити сили.

Водоспад Воєводин знаходиться на річці Воєводин, що розташована приблизно в 12 кілометрах від села Тур'я Поляна в Перечинському районі. Цей водоспад утворився в результаті природних процесів, зокрема можливо землетрусу, коли вузька глибока долина річки була розірвана тріщиною, а вода з висоти 9 метрів впадає двома потоками у невелике озерце. Водоспад

Воеводин відзначається своєю природною красою і є популярним місцем для туристів та любителів природи, які бажають насолодитися видовищним падінням води та мальовничим оточенням [21].

Водоспад Гук (також відомий як «Високий Гук») розташований у селі Довге на Рахівщині, на висоті 18 метрів. Це один з найбільших водоспадів Закарпаття, який привертає багато туристів своєю величиною та красою. Водоспад утворюється річкою Гук, яка падає з висоти 18 метрів у кам'янисту криницю.

Під водоспадом є велика кам'яна печера, яку можна відвідати під час екскурсії. Також поруч з водоспадом є кафе, де можна скуштувати місцеві страви та насолодитися красою природи. Для тих, хто любить активний відпочинок, неподалік є місцеві гірськолижні курорти, де можна покататися на лижах або сноуборді.

Недалеко від водоспаду Гук знаходяться також інші цікаві природні об'єкти, зокрема глибоке озеро Синевир, яке є найбільшим озером Закарпаття, а також національний парк «Синевир», де можна насолодитися дикою природою та зробити незабутні фото. Відвідування водоспаду Гук – це гарний варіант для тих, хто хоче насолодитися красою карпатських пейзажів та відпочити від міської суєти [21].

Ці водоспади приваблюють туристів зі всього світу своєю неповторною красою та мальовничими краєвидами. Деякі з них можна легко побачити, а для інших потрібно дійти через ліси та гірські стежки. Будь-який з цих водоспадів – це гарне місце для відпочинку та насолоди природою Закарпаття. Ці водоспади приваблюють туристів зі всього світу своєю неповторною красою та мальовничими краєвидами. Деякі з них можна легко побачити, а для інших потрібно дійти через ліси та гірські стежки. Будь-який з цих водоспадів – це гарне місце для відпочинку та насолоди природою Закарпаття.

Озера Закарпаття.

На Закарпатті є озеро з незвичайною назвою – «Несамовите озеро». Воно знаходиться в Косівському районі, неподалік від села Лумшори. Назва

озера походить від легенди, за якою вода в озері має надзвичайну силу і може змінювати настрій людини, змушуючи її діяти необдуманно. За легендою, в давні часи був грішник, який збирався зламати закони Божі і створити собі ідеальний світ. Одного дня він створив Несамовите озеро, де вода взагалі не підлягає контролю, і люди, які потрапляють туди, можуть втратити свій розум та діяти необдуманно. Незважаючи на легенду, Несамовите озеро є популярним місцем відпочинку на Закарпатті. Це невелике озеро з чистою водою, оточене гірськими лісами та полями [22].

Озеро Бребеноскул – Озеро має льодовикове походження і розташовується на дні льодовикового кару. Його береги високі та вкриті кам'яними осипищами. Озеро живиться атмосферними опадами і підземними водами. Вода у ньому чиста, має блакитний відтінок і низьку мінералізацію. Дно озера є кам'янистим і на певній глибині воно вкрите сірим намулом.

Озеро має ширину 67 метрів і довжину 147 метрів. Найбільша глибина становить 3,2 метри. Протягом теплої частини року рівень води може змінюватися на кілька десятків сантиметрів залежно від кількості опадів. Воно не має постійного поверхневого витоку, але є ознаки фільтрації води через гряди зі східного боку. Від цього озера починається річка з такою ж назвою, яка впадає в басейн річки Тиса.

Озеро Синевир вважається найбільшим гірським озером на території України. Озеро розташоване високо в горах на висоті близько 989 метрів над рівнем моря. Озеро Синевир має кришталево-синій колір, який надає йому особливу красу і чарівність. Його береги вкриті густими лісами, а навколо нього розкинулися високі гірські вершини, створюючи неповторний пейзаж.

Озеро живиться переважно дощовими водами та підземними джерелами. Вода в озері дуже чиста і прозора. Глибина озера досягає близько 22 метрів, а його площа становить близько 7 гектарів. Озеро Синевир є популярним туристичним місцем, яке приваблює багатьох відвідувачів своєю природною красою. Тут можна насолодитися чистим повітрям, пікніками на березі озера та прогулянками вздовж його узбережжя [22].

Драгобратське озеро є озером, що утворилося в результаті льодовикової діяльності, і знаходиться в Рахівському районі Закарпатської області. Воно розташоване біля північного схилу гори Близниці на масиві Свидовець, на висоті 1600 метрів над рівнем моря. Улоговина озера має подовжену форму. Його довжина становить 55 метрів, ширина – 21 метр, а площа – 0,1 гектара. Максимальна глибина озера досягає 1,2 метра. Озеро живиться ґрунтовими та атмосферними водами. З місця біля озера відкриваються неймовірно красиві краєвиди на Горганський хребет та Чорногірський масив з найвищою вершиною Петрос.

Апшинецьке озеро, яке утворилося в результаті льодовикової діяльності і знаходиться в Рахівському районі Закарпатської області. Воно розташоване на північно-східному схилі масиву Свидовець на висоті 1487 метрів над рівнем моря. Озеро має довжину 126 метрів, ширину 100 метрів і площу 1,2 гектара. Максимальна глибина озера досягає 3,3 метра. Південно-західна частина озера зайнята осоково-сфагновим болотом. Живлення озера передбачається переважно за рахунок води струмка, який впадає в західну частину озера [22].

Національний природний парк «Синевир» розташований на південному заході України, у Карпатах, на території Закарпатської області. Назва парку походить від гірського озера Синевир, яке знаходиться на території парку

Природний парк охоплює площу понад 39 тис. га і є одним з найбільших в Україні. Тут збереглась багата флора та фауна, включаючи такі рідкісні види, як карпатський олень, гадюки-вужі, білоголовий орел та багато інших. Крім того, парк славиться своїми природними пам'ятками, серед яких водоспад Шипіт, печера «Глечик», кам'янисті утворення на гірських схилах та інші.

Парк є популярним туристичним напрямком, де можна побачити природні краси Карпат, пройти багато трекінгових маршрутів, покататися на лижах взимку та відпочити в затишних садибах та готелях. Також на території парку знаходиться музей місцевого життя та культури, де можна дізнатися більше про історію та традиції карпатських гірників та селян.

Мармароський масив (або Гуцульські Альпи) є гірським хребтом, розташованим на території Закарпатської області в Україні. Він є частиною Карпатського гірського ланцюгу і простягається близько 55 кілометрів на північний захід від міста Ужгород. Мармароські Альпи славляться своєю величністю та красою природних ландшафтів. Вони характеризуються високими гірськими вершинами, глибокими долинами, річками, водоспадами і лісами. Найвищою вершиною масиву є Говерла (2061 метр), яка є найвищою горою України. Цей регіон приваблює туристів своїми можливостями для активного відпочинку, включаючи гірські походи, скелелазіння, лижний спорт та інші види рекреації. Крім того, Мармароські Альпи багаті на природні резервати, унікальну рослинність і тваринний світ, що робить їх популярним місцем для екологічного туризму і досліджень природи [30].

Карпатський біосферний заповідник – це один з найбільших заповідників в Україні, який знаходиться на південному заході Карпат. Заповідник заснований у 1968 році з метою збереження та відтворення природних комплексів та біологічного різноманіття Карпатських гірських екосистем. Заповідник займає площу понад 57 тисяч гектарів та охоплює території Львівської, Івано-Франківської та Закарпатської областей. У межах заповідника знаходяться різноманітні екосистеми, серед яких ліси, болота, гірські луки, скельні угруповання, водні екосистеми та інші. В заповіднику мешкає багато видів тварин і рослин, деякі з яких є ендеміками Карпат. Карпатський біосферний заповідник є популярним туристичним напрямком, який приваблює людей своїм природним різноманіттям, красою ландшафтів та можливостями для активного відпочинку на природі [7, с. 67].

2.2 Культурно-історичні туристичні ресурси Закарпаття

Культурно-історичні туристичні ресурси Закарпаття включають різноманітні об'єкти, які представляють історію, традиції, культуру та

архітектуру цього регіону України. До таких об'єктів можна віднести замки і палаци.

1. Замки та палаци. Закарпаття має багату історію, яка далекосяжно вплинула на архітектуру та культуру регіону. Тут можна відвідати замки і фортеці, які збереглися з часів середньовіччя. До найвідоміших з них відносяться Ужгородський замок, замок Паланок, замок Сент-Міклош, палац Шенборнів, Невицький замок (див. дод. Д).

Замок Паланок (див. дод. А) – це один з найвідоміших туристичних об'єктів Закарпаття, розташований у місті Мукачево. Він є символом міста та своєрідним пам'ятником архітектури. Замок Паланок був заснований у XIII столітті на вершині гори над річкою Латорицею, і був важливим оборонним комплексом на заході України. Замок був розбудований у ренесансному та бароковому стилях, і має площу понад 13 тисяч квадратних метрів. Він складається з 130 різних будівель, що з'єднані між собою внутрішніми дворами та галереями [25].

Сьогодні замок відновлюється та відкритий для відвідувачів. На території замку можна побачити виставку музею історії замку, збірку старовинних зброї та інших артефактів, а також відвідати майданчики для фотографування та кав'ярні.

Ужгородський замок (див. дод. Г) – історична фортеця, що розташована в місті Ужгороді на Закарпатті. Був заснований в XII столітті як князівський замок, а вже в XV столітті перетворився на резиденцію королів Угорщини. Замок має відмінну архітектуру, поєднуючи в собі різні стилі - готику, ренесанс і бароко. На території замку збереглися стародавні каплиці, оборонні стіни, фортечні башти та палацові споруди, що привертають увагу туристів з усього світу. Замок є відомим місцем проведення культурних та мистецьких заходів, таких як концерти, фестивалі та виставки [25].

Замок Сент-Міклош (див. дод. В) – історична фортеця, яка знаходиться на пагорбі над містом Чинадієве в Закарпатській області. Замок був заснований у XIV столітті, але був перебудований в ренесансному стилі у XVI столітті.

Замок Сент-Міклош відомий своєю величністю та красою, яку підкреслюють стіни та башти, а також бароковий палац, який був добудований до фортеці у XVIII столітті. Замок Сент-Міклош відомий своєю багатою колекцією мистецтва, яка включає різноманітні предмети, такі як меблі, порцеляна, картини та різні релігійні речі. Сьогодні замок використовується як музей, який пропонує відвідувачам можливість ознайомитися з історією князів Шенборнів та їхнього родоводу, а також насолодитися прекрасними краєвидами навколо замку [25].

Палац Шенборна (див. дод. Б) є історичною спорудою, розташованою у місті Мукачєво, Закарпатська область, Україна. Цей палац є одним з найкрасивіших архітектурних пам'яток Закарпаття. Палац Шенборна був збудований у XVII столітті у стилі ренесансу та бароко, а пізніше був реконструйований у стилі класицизму. Він служив резиденцією шляхетної родини Шенборнів, яка мала значний вплив на розвиток регіону. Палац Шенборна відрізняється величним фасадом, багатими деталями і елементами декору. У середині палацу збереглися розкішні інтер'єри, які свідчать про розкіш та витонченість життя шляхтичів. До палацу прилягає парк з різноманітними рослинами та архітектурними спорудами. Сьогодні Палац Шенборна використовується як музей і культурно-мистецький центр. Він приваблює туристів своєю архітектурою, історичним значенням та проведенням різноманітних культурних подій [25].

2. Церкви та собори: Закарпаття має багату історію християнства, тому тут можна знайти численні церкви та собори різних конфесій. До найвідоміших з них відносяться Ужгородський замковий собор, Римо-католицький у Мукачєвому, Угорська реформована каплиця у Берегові, Синагога у Мукачєвому, Каплиця Святого Йосипа у Мукачєвому, Синагога у Мукачєвому, Церква Святого Духа, Струківська церква, Церква Святого Михайла та інші (див. дод. Е, Ж, З, К).

Римо-католицький костел у Мукачєвому – це відома пам'ятка архітектури та культури Закарпаття, яка знаходиться в центрі Мукачєва. Костел

був побудований у стилі неоготики в 1904 році на місці старішого костелу, який зруйнували у 1902 році. Архітектором був Йозеф Вайда.

Костел величезна будівля з каменю та цегли, яка має багато деталей у стилі готики, таких як вікна з каменем та складні орнаменти на фасаді. Усередині костелу є чотири бічні каплиці та основний простір зі статуями святих та вікнами з вітражами. Костел є не лише важливою релігійною пам'яткою, але і символом міста Мукачево. Він приваблює багато туристів своєю величезною архітектурою та багатою історією.

Угорська реформована каплиця у Берегові – історична будівля, яка знаходиться на території Берегівського району Закарпатської області. Будівництво каплиці розпочалося в 1867 році та завершилося в 1880 році. Каплиця була збудована за проектом архітектора Мікаша Йозефа, а основні роботи з будівництва проводили майстри з Відня. Каплиця є пам'яткою архітектури, яка відзначається своїм оригінальним стилем, що поєднує елементи готики, бароко та модерну. У 1998 році каплиця була відновлена та відкрита для відвідувачів. Сьогодні це популярне туристичне місце, яке приваблює людей своєю архітектурою та історією.

Каплиця Святого Йосипа у Мукачевому, також відома як каплиця святого Іоанна Непомукен, розташована в історичній частині міста, на території Мукачівського замку. Була побудована в XVIII столітті в стилі бароко на місці старої каплиці. Каплиця має багато цікавих архітектурних деталей, включаючи статуї апостолів та декоративні фрески на стінах. Нині у каплиці проводяться виставки та культурні заходи [18, с. 60].

Синагога у Мукачевому – це історична будівля, яка датується початком XX століття. Вона є найбільшою дерев'яною синагогою в Європі. Будівля має дві повних галереї, які були використані для сидіння прихожан. У 1944 році німецькі нацисти використовували синагогу як склад, після чого вона була відновлена і зараз функціонує як культурний центр та музей єврейської культури. В 2020 році відкрили оновлену експозицію музею, де представлені історія мукачівських євреїв, їхні звичаї та культура.

Церква Святого Духа – дерев'яною церквою-музеєм, розташованою в селі Колочава, Міжгірському районі Закарпатської області, Україна. Вона є однією з найцікавіших архітектурних пам'яток Закарпаття. Ця церква була побудована в 1745 році і представляє собою типовий приклад закарпатської народної дерев'яної архітектури. Вона має красиво оздоблену дерев'яну споруду з високими дзвіницями і різними орнаентами на фасаді. Всередині церква прикрашена дерев'яними різьбленими іконостасами, фресками та іншими декоративними елементами.

Струківська церква знаходиться у селі Ясіня, яке розташоване у Карпатах, на Закарпатті. Ця церква є одним із видатних архітектурних пам'ятників регіону. Вона відноситься до дерев'яних храмів і вважається цінним зразком народного будівництва. Струківська церква збудована у традиційному стилі гуцульської дерев'яної архітектури без жодного цвяха. Вона має характерні особливості цього стилю, такі як витончена дерев'яна різьба, використання геометричних орнаментів та барвистих дерев'яних панелей на фасаді. Церква має крижму, дзвіницю і невелику алтарну частину.

Струківська церква є не тільки релігійним об'єктом, але й визначним місцем, яке привертає увагу туристів своєю унікальною архітектурою та мальовничим оточенням. Вона є свідком історії та культури цього регіону і варто відвідати для ознайомлення з культурним спадщиною Закарпаття [18, с. 112].

У місті Мукачєво Закарпатської області розташований собор Успіння Пресвятої Богородиці, який є культурно-історичним пам'ятником та популярним туристичним об'єктом. Собор був побудований у 1793-1824 роках в стилі бароко та є найбільшим християнським храмом Закарпаття. Він відомий своїми мозаїками, фресками та високою дзвіницею, яка була збудована у 1907-1909 роках. Собор також є центром християнського життя на Закарпатті та місцем проведення великих релігійних свят.

Церква Святого Михайла у селі Ужок відноситься до дерев'яних храмів та є прикладом традиційної руської дерев'яної архітектури. Вона була зведена у

XVIII столітті і відзначається своєю характерною архітектурою. Церква має високу дзвіницю, багатостворчасту фасадну частину та розкішну дерев'яну різьбу, що оздоблює її стіни та вхідні ворота. Церква Святого Михайла є не лише місцем богослужінь, але й цінним архітектурним пам'ятником, який привертає увагу туристів та паломників. Вона є свідком історії та релігійного спадку Закарпаття і варто відвідати для ознайомлення з унікальною дерев'яною архітектурою та духовною атмосферою цього місця.

3. Етнографічні музеї: Закарпаття славиться своїми народними звичаями, традиціями та культурою. Тут можна відвідати численні етнографічні музеї, які представляють ці цінності. До найвідоміших з них відносяться Музей народної архітектури та побуту, Музей «Старе село» у Колочаві, Музей Колочавська вузькоколіїка, Музей прикладного мистецтва Закарпаття, Музей Лінія Арпада, Музей історії солекопалень [26].

Музей народної архітектури та побуту, музей знаходиться на околиці міста Ужгорода і є одним з найбільших в Україні музеїв побутової культури та архітектури. На території музею розміщено більше 30 об'єктів народної архітектури, які представляють різні регіони Закарпаття. Серед них: церква святого Михайла з села Великий Березний, дерев'яний замок з села Червоне, карпатська хата з села Росош, сільський магазин, водяний млин, ковальня та багато інших. Також на території музею працює крамниця з народними сувенірами, де можна придбати різноманітні вироби ручної роботи, виготовлені місцевими майстрами. В музеї регулярно проводяться різноманітні заходи та фестивалі, які присвячені традиціям та культурі Закарпаття.

Музей «Старе село» у Колочаві – унікальний сільський музей, який відтворює архітектуру та побут давнього села на Закарпатті. Тут ви зможете побачити будівлі і експонати, що розповідають історію життя місцевих мешканців протягом 300 років. Музейна територія налічує майже 20 будівель і господарських споруд. Відвідування музею «Старе село» – це захоплююча подорож у минуле і відчуття атмосфери життя старовинного Закарпатського села.

Музей писанкового розпису знаходиться в місті Колочава на Закарпатті. В музеї можна оглянути велику колекцію писанок, а також дізнатися про історію та традиції українського писанкового розпису. Тут представлені різноманітні види писанок, виготовлені різними техніками та з різних матеріалів. Також у музеї проводять майстер-класи з виготовлення писанок та інші заходи, пов'язані з українською народною творчістю.

Музей Колочавська вузькоколіяка – У музеї присутній раритетний паровоз та ешелон з десяти вагонів, які відображають різні періоди транспортування в регіоні. Вагони представляють різні епохи, включаючи чеські пасажирські вагони, радянський товарняк, угорський вагон для транспортування худоби та бочку для води. Особлива увага приділяється вагонам для перевезення деревини. Кожен вагон містить унікальні експонати, що розповідають про історію вузькоколіяок на Закарпатті та життя залізничників та пасажирів. Центральним елементом музею є діючий паровоз, який втілює красу, потужність та екологічну чистоту цього виду транспорту [26].

Музей прикладного мистецтва Закарпаття – у 2004 році було створено музей, який об'єднав музей прикладного мистецтва та музей етнографії та освіти. Експозиція музею представляє різні види народного мистецтва, зокрема народні костюми, вишивку, кераміку та різьбу по дереву. Окремий розділ присвячений історії освіти у місті Мукачево. Також виставлені предмети побуту, такі як вироби з дерева, гончарство, ткацтво та лозоплетіння, а також предмети праці, наприклад, ткацький станок та прялки. Кожен експонат є унікальним за орнаментами, технікою виконання та вишиваними мотивами. Музей також містить науково-методичну літературу та інші матеріали, такі як навчальні посібники, монографії, наукові збірники, програми конференцій, каталоги виставок та фотоальбоми. Загалом, музей має 411 експонатів. Крім організації екскурсій, музей також проводить тематичні семінари та виїзні експедиції з метою поповнення своєї експозиції.

Музей Лінія Арпада – В історико-військовому музеї "Лінія Арпада" в Колочаві вас очікує унікальна колекція військового обладнання з епохи Другої світової війни та можливість відвідати оригінальні бункери. Зараз налічується чотири відтворених бункери з загальної кількості 34-х, у яких розміщено понад дві тисячі автентичних експонатів.

У музеї «Лінія Арпада» Ви матимете можливість докладно ознайомитися з історією Другої світової війни на Закарпатті. Реставратори Лінії Арпада зібрали кілька тисяч військових експонатів у музейному комплексі. Перший бункер, відомий як командний, зберігає оригінальне обладнання, таке як кулемети, автомати, рушниці, патронташі, гранати, каски, пристрої дальнього бачення, вогнемети, вогнегасники, силові кабелі та багато інших приладдя для військових потреб. Також в музей «Лінія Арпада» входить найбільша у Європі відреставрована стометрова оборонна лінія [26].

Музей історії солекопалень – розкриває способи видобування солі на теренах даної місцевості протягом різних епох і історичних періодів. Знаходячись неподалік від Солотвинського солерудника, який є одним з найбільших у Європі з запасами солі, становлячи 300 мільйонів тонн із промисловою розробкою в товщину до 300 метрів, музей дозволяє побачити розвиток технологій видобування солі на цих теренах.

До кінця 18 століття сіль з Солотвинського родовища видобувалася примітивними відкритими методами, шляхом розкопування звичайних ям глибиною до 20 метрів, а пізніше конусоподібних ям глибиною до 150 метрів. Глибини солі піднімали на поверхню, використовуючи шкури буйволів. Сіль розрізали на рівні квадратні блоки, після чого солекопи особисто позначали їх своїм клеймом і здавали королівському чиновнику. Умови праці солекопів були дуже важкими, але винагорода за їхню працю була мінімальною [26].

4. Народні фестивалі: Закарпаття відоме своїми народними святами та фестивалями, де можна побачити та почути традиційну музику, танці, ремесла та національні страви. До популярних фестивалів належать «Гуцульська Легенда», «Поляна фольклору» у Шегинях, «Шешори Фест» та інші.

«Гуцульська Легенда» – це щорічний міжнародний фестиваль культури та традицій, який проходить у вересні у місті Рахів на Закарпатті. Фестиваль присвячений збереженню та популяризації гуцульської культури та народних традицій. На фестивалі можна побачити виступи гуцульських ансамблів, прослухати концерти народної музики, спробувати страви традиційної гуцульської кухні та ознайомитися з мистецтвом та ремеслами гуцульського народу. Також на фестивалі проводяться майстер-класи з виготовлення народних керамічних виробів, вишивки, в'язання та інших ремесел.

Фестиваль «Гуцульська Легенда» є однією з найбільших та найпопулярніших культурно-туристичних подій на Закарпатті [16, с. 55].

Фестиваль «Поляна фольклору» (Polana Folk Festival) – це щорічний фольклорний фестиваль, який проводиться у містечку Поляна в Закарпатській області України. Фестиваль заснований у 1992 році і відтоді щороку збирає музикантів, співаків, танцюристів та інших фольклорних майстрів з різних куточків України та з-за кордону.

На фестивалі представляються різноманітні стилі та напрями фольклору, включаючи карпатську народну музику, танці, співи, народні ремесла та інше. У програмі фестивалю зазвичай беруть участь дитячі танцювальні колективи, аматорські та професійні ансамблі, сольні виконавці, музиканти та ремісники.

Фестиваль також має важливу соціальну місію – збереження та популяризація традиційної культури Закарпаття та підтримка розвитку туризму в регіоні. «Поляна фольклору» є одним з найбільших та найвизначніших культурних заходів Закарпаття та України в цілому.

«Шешори Фест» – це фольклорний фестиваль, який проходить у селі Шешори на Закарпатті в Україні. Фестиваль присвячений збереженню та популяризації української культури та національних традицій. На фестивалі можна побачити виступи народних музикантів, танцюристів та співаків, а також взяти участь у майстер-класах з виготовлення народних ремесел та гастрономічних страв. Тут можна зустріти людей з різних куточків України та інших країн світу, які цікавляться українською культурою та традиціями.

«Шешори Фест» є важливою подією для Закарпаття та України в цілому, оскільки допомагає зберегти і передати наступним поколінням національну культуру та сприяє розвитку туризму в регіоні.

Фестиваль гуцульської бринзі відбувається щороку в місті Рахів, що знаходиться на заході України, на межі з Румунією та Словаччиною. Це свято місцевих традицій та культури, присвячене головному продукту регіону – гуцульській бринзі.

Під час фестивалю можна побачити народні танці та співи, взяти участь у майстер-класах з виготовлення сирів, а також попробувати різноманітні страви з гуцульською бринзою. Фестиваль збирає людей з різних куточків України та світу, які цінують традиційну культуру та гастрономію Закарпаття.

Фестиваль гуцульської юшки – це ще один захід, присвячений стравам гуцульської кухні. На фестивалі можна спробувати різноманітні версії гуцульської юшки, а також інші страви з м'яса та овочів.

Фестиваль «Закарпатська свічка» – це захід, присвячений традиційному виготовленню свічок. На фестивалі можна побачити майстрів, які виробляють свічки у різних формах та розмірах, а також спробувати самому виготовити свою свічку.

Фестиваль ковбаси – це захід, присвячений традиційній українській страві – ковбасі. На фестивалі можна спробувати різноманітні види ковбаси, побачити наочно, як вона виготовляється, та придбати ковбасу для себе.

5. Народні майстерні та ремесла: Закарпатські майстри відомі своїм вмінням виготовляти народні ремесла та вироби з дерева, глини, шкіри, металу та інших матеріалів. Туристи можуть відвідати народні майстерні та придбати оригінальні вироби ручної роботи [16, с. 134].

2.3 Соціально-економічні рекреаційні ресурси Закарпаття

Серед соціально-економічних ресурсів Закарпаття можна виділити.

Інфраструктура: готелі, заклади харчування, транспортні засоби, магазини. Розвиток інфраструктури дозволяє забезпечити комфортний відпочинок для туристів та створює можливості для розвитку турбізнесу.

Готелі.

Закарпаття має розвинену готельну і туристичну інфраструктуру, що дає можливість комфортно перебувати в регіоні та насолоджуватись його красою. У регіоні представлені різноманітні варіанти розміщення для туристів: від невеликих сімейних готелів до великих курортів та спа-центрів. За даними на 2021 рік, на території Закарпаття працює понад 1500 готелів, пансіонатів, кемпінгів та інших об'єктів готельного господарства, структура готелів і аналогічних засобів розміщення рис.2.1. Більшість з них знаходяться в містах та курортних зонах, таких як Ужгород, Мукачево, Свалява, Шаян, Славське та інші. Також у Закарпатті працюють готелі та курорти зі своїми термальними джерелами, які дозволяють відпочивати та лікуватись. Стан готельної інфраструктури у Закарпатті постійно покращується, з'являються нові об'єкти та оновлюються існуючі. Також у регіоні розвивається альтернативний тип розміщення, наприклад, приватні господарства, апартаменти, котеджі, що дає можливість вибрати найбільш зручний варіант для туриста [26].

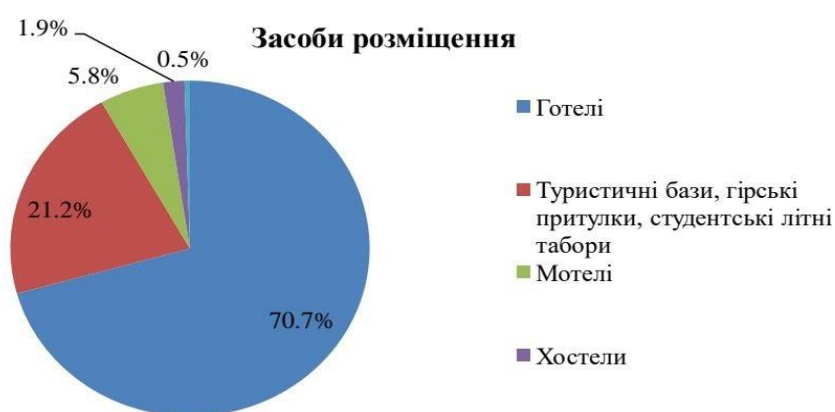

Рис.2.1 Структура готелів і аналогічних засобів розміщення

Заклади харчування.

Закарпаття має розвинуту гастрономічну культуру, тому тут дуже багато закладів громадського харчування. Їх кількість зростає з кожним роком, а

різноманітність меню дивує і радує гостей регіону. У Закарпатті можна знайти кафе, ресторани, паби, бари, винні погреби та інші заклади громадського харчування, які пропонують різноманітні страви традиційної закарпатської кухні, а також страви європейської та світової кухонь. У більшості випадків, заклади харчування в Закарпатті мають добре обладнані кухні, які дозволяють приготувати якісні страви з використанням місцевих продуктів. Зокрема, популярні страви, які можна знайти у більшості закладів харчування Закарпаття, це бограч, гуляш, вареники, ковбаски, качки, гуси та інші.

Заклади харчування у Закарпатті зазвичай мають затишні інтер'єри, часто декоровані в етнічному стилі, що додає аутентичності і настрою. Також багато закладів харчування мають літні майданчики, де можна смачно поїсти на свіжому повітрі. Стан розвитку закладів харчування у Закарпатті можна оцінити як добрий, оскільки їх кількість зростає, а якість їжі та обслуговування зазвичай на високому рівні.

Транспортна мережа.

Транспортна мережа Закарпаття має свої переваги та недоліки. На даний момент, стан розвитку транспортної мережі можна оцінити як середній. Територія Закарпаття має розвинуту транспортну мережу, яка включає залізницю, автомобільний, повітряний та трубопровідний транспорт. Область проходить через дві автодороги державного значення – магістральну Київ-Чоп та регіональну Мукачєво-Рогатин. Також територією проходить міжнародний транспортний коридор Критський-Ліссабон-Трієста-Любляна-Будапешт-Київ-Волгоград. Автомобільний транспорт є основним видом транспорту в Закарпатті, оскільки місцеві жителі та туристи найчастіше використовують саме автомобілі. Тому на дорожньому руху часто виникає затори та перешкоди. Останнім часом проводиться реконструкція та модернізація доріг, що має позитивний вплив на транспортну ситуацію в регіоні [23].

Також у Закарпатті досить розвинута залізнична мережа, яка забезпечує зв'язок між різними населеними пунктами та регіонами України. Однак, деякі залізничні лінії потребують модернізації та оновлення, щоб забезпечити

швидкий та зручний транспорт. Крім того, у Закарпатті розвинений авіатранспорт, аеропорт «Ужгород» обслуговує регіональні та міжнародні рейси. Однак, кількість рейсів та їх регулярність досить обмежені, що може ускладнювати подорожі туристів.

У загальному, можна сказати, що розвиток транспортної мережі в Закарпатті потребує додаткової уваги та інвестицій для поліпшення якості та зручності транспортних засобів та зв'язків.

Стан розвитку інфраструктури на Закарпатті можна охарактеризувати як різноманітний і залежний від конкретної території. У загальному розумінні, за останні роки в області було здійснено значні зусилля для покращення інфраструктури, зокрема в будівництві нових доріг, реконструкції мостів, поліпшенні житлових умов, розвитку транспортної інфраструктури, розвитку мережі готелів та ресторанів, а також забезпечення належних умов для здійснення туристичного бізнесу.

Проте, однак, існують також проблеми, які впливають на розвиток інфраструктури Закарпаття, такі як недостатня фінансова підтримка з боку держави, складні умови для будівництва і ремонту доріг в гірських районах, нестача кваліфікованої робочої сили, та інші [23].

Також, стан інфраструктури на Закарпатті залежить від розвитку окремих секторів економіки, таких як сільське господарство, лісове господарство, металургійна та хімічна промисловість, туризм тощо. Розвиток цих галузей може сприяти покращенню інфраструктури, а також забезпеченню зростання та розвитку економіки Закарпаття в цілому.

Розвиток інфраструктури в Закарпатті є важливим завданням для забезпечення економічного зростання регіону і поліпшення якості життя місцевого населення та туристів. На сьогоднішній день в Закарпатті існує деяка інфраструктура, проте є потреба в її розвитку та модернізації.

Один з найважливіших аспектів розвитку інфраструктури є покращення транспортного сполучення регіону з іншими частинами України та зарубіжжям. Для цього необхідно модернізувати і розширювати дорожню мережу, зокрема

міжнародні автодороги та залізничні магістралі, а також розвивати повітряний транспорт. Крім того, важливим аспектом є розвиток туристичного транспорту – автобусних маршрутів, трамвайних та канатних доріг, які допоможуть туристам зручно дістатися до туристичних об'єктів.

До інших важливих аспектів розвитку інфраструктури в Закарпатті можна віднести покращення житлових умов та інфраструктури готелів, розвиток культурно-освітніх закладів, а також вдосконалення інформаційної інфраструктури, що допоможе туристам знайти необхідну інформацію про місцевість та туристичні об'єкти [5, с. 12].

Уряд України та місцеві органи влади займаються питаннями розвитку інфраструктури в Закарпатті, проводять різноманітні програми та проекти, спрямовані на покращення життя місцевого населення та туристів. Розвиток цих ресурсів дозволяє забезпечити розвиток туризму та покращити економіку регіону. При цьому важливо зберігати природні, історичні та культурні цінності Закарпаття, щоб зберегти його унікальність та привабливість для туристів.

SWOT-аналіз інфраструктури Закарпатської області

Сильні сторони інфраструктури Закарпатської області:

- розгалужена транспортна мережа, що включає залізничний, автомобільний, повітряний та трубопровідний транспорт;
- розвинена готельна та ресторанна інфраструктура;
- наявність значних природних ресурсів, які забезпечують потенційний розвиток екологічного туризму;
- наявність культурно-історичної спадщини, що привертає увагу туристів.

Слабкі сторони інфраструктури Закарпатської області:

- обмежена кількість автомобільних доріг, які мають державне значення;
- не достатньо розвинена розважальна інфраструктура в містах та населених пунктах області;

- відсутність великих промислових підприємств та бізнес-центрів, що може обмежувати розвиток бізнес-туризму;
- низький рівень зайнятості та економічного розвитку у окремих районах області [5, с. 46].

Можливості для розвитку інфраструктури Закарпатської області:

- розвиток екологічного туризму та природних курортів, що ґрунтується на потенційних природних ресурсах;
- розвиток інфраструктури для активного відпочинку (велосипедні та пішохідні маршрути, гірськолижні курорти);
- розвиток бізнес-туризму та підвищення конкурентоздатності Закарпаття на ринку зустрічей та подій;
- розвиток інфраструктури для інноваційного бізнесу та ІТ-сектору.

Основні загрози для розвитку інфраструктури Закарпатської області можуть включати:

- низький рівень фінансування: Обмежений бюджет та низький рівень інвестицій можуть обмежити розвиток інфраструктури, зокрема доріг, транспорту та туристичних майданчиків;
- недостатня регуляторна політика: Недостатньо ефективна регуляторна політика може призвести до порушень правил будівництва та використання інфраструктури, що може негативно вплинути на безпеку і якість інфраструктури;
- екологічні проблеми: Надмірне забруднення довкілля, зниження рівня ґрунтових вод, ерозія та інші екологічні проблеми можуть мати негативний вплив на розвиток інфраструктури;
- низька технічна здатність інфраструктури: Нездатність інфраструктури витримувати навантаження, знос та недостатнє технічне обслуговування можуть стати перешкодою для розвитку інфраструктури та безпеки користувачів;
- демографічні та соціальні проблеми: Старіння населення та недостатній розвиток соціальної інфраструктури можуть знизити попит на

інфраструктуру та послуги, що може вплинути на їх розвиток та ефективність [5, с. 51];

- геополітичні та економічні загрози: Нестабільність економіки та геополітична ситуація в регіоні можуть призвести до зменшення інвестицій та ризиків для інфраструктури [5, с. 60].

Існує кілька кроків для розвитку інфраструктури Закарпатської області.

1. Залучення інвестицій. Одним із ключових факторів, що впливає на розвиток інфраструктури, є інвестиції. Для залучення інвестицій необхідно проводити маркетингову роботу, залучати інвесторів з різних сфер бізнесу, підтримувати умови для їх роботи.

2. Розробка та реалізація інфраструктурних проектів. Необхідно проводити роботу по розробці та реалізації інфраструктурних проектів, таких як будівництво нових доріг, реконструкція старих, створення нових енергетичних об'єктів, розвиток транспортної інфраструктури.

3. Підвищення ефективності використання наявних ресурсів. Необхідно ефективно використовувати наявні ресурси, такі як транспортна інфраструктура, комунікації, готельні та ресторани послуги, для забезпечення максимальної користі та зниження витрат.

4. Залучення технологічних інновацій. Розвиток інфраструктури може бути покращений за допомогою залучення технологічних інновацій. Використання новітніх технологій у будівництві дозволить створювати більш ефективні та екологічно чисті об'єкти.

5. Розвиток людських ресурсів. Для розвитку інфраструктури необхідні кваліфіковані спеціалісти з різних сфер, таких як інженерія, архітектура, транспорт. Тому важливо забезпечувати належний рівень освіти.

6. Розвиток місцевих підприємств. Це можна зробити шляхом підтримки малого та середнього бізнесу, зокрема, шляхом надання фінансової та консультативної підтримки.

7. Розвиток туризму. Закарпатська область має потенціал для розвитку туризму, тому важливо зосередитися на розвитку готельної мережі та інших

закладів гостинності, створенні нових туристичних маршрутів, приверненні уваги до культурної спадщини регіону та підтримці туристичної інфраструктури.

Висновки до розділу 2

У даному розділі було проведено аналіз рекреаційно-туристичного потенціалу Закарпаття і встановлено його значення як передумови розвитку вікенд-туризму. Під час дослідження було виявлено, що Закарпаття володіє значним природним багатством, різноманітністю ландшафтів та природними ресурсами, що робить його привабливим для відпочинку і туризму. Регіон має велику кількість природних заповідників, національних парків, гірських хребтів, озер та річок, які створюють унікальну природну красу та рекреаційні можливості. Крім природних ресурсів, Закарпаття також багате на культурно-історичні об'єкти, які привертають увагу туристів. Села зі збереженими традиціями, дерев'яні церкви, замки та палацові комплекси створюють унікальну атмосферу та можливості для відвідувачів.

Також було виявлено, що розташування Закарпаття в прикордонній зоні сприяє розвитку туризму вихідного дня та вікенд-туризму. Близькість до міст України та сусідніх країн дозволяє легко досягти регіону і провести активний відпочинок на вихідних. Однак, під час дослідження були виявлені деякі проблеми, які необхідно врахувати для ефективного розвитку вікенд-туризму в Закарпатті. Отже, на основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що рекреаційно-туристичний потенціал Закарпаття має значний вплив на розвиток вікенд-туризму. Проте, для його успішного розвитку необхідно вирішувати проблеми, що становлять перешкоди для туристичного сектора, і розробляти стратегічні плани з покращення інфраструктури та послуг для відвідувачів. Такі заходи сприятимуть підвищенню привабливості Закарпаття для вікенд-туристів і сприяють розвитку туристичної галузі в регіоні.

РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ВІКЕНД-ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТТІ

3.1 Сучасний стан та проблеми розвитку вікенд-туризму в Закарпатті

Закарпаття є одним з провінційних регіонів України, який знаходиться на заході країни на кордоні з Європою. Цей регіон відомий своєю унікальною культурою, пам'ятками архітектури та живописними краєвидами. Це робить його популярним напрямком для відпочинку та туризму, включаючи вікенд-туризм.

Однак, у Закарпатті є деякі проблеми, які не дозволяють повною мірою розвивати вікенд-туризм. Одна з основних проблем – це недостатня розвиненість інфраструктури в цьому напрямку. На сьогоднішній день відсутність якісного житла, розвинутої мережі ресторанів та кафе, відсутність розвинутої мережі транспорту – все це ускладнює розвиток вікенд-туризму в Закарпатті.

Крім того, існує проблема забруднення навколишнього середовища, особливо у популярних туристичних місцях, які стають переповненими у пік сезону. Це може відлякувати туристів та негативно впливати на екологію регіону. Однією з проблем є збільшення обсягів туристичного потоку в популярних туристичних районах Закарпаття, що може призвести до зниження якості туристичних послуг та екологічних проблем. Також проблемою є відсутність координації між туристичними підприємствами та органами місцевого самоврядування у розвитку туризму в регіоні.

До інших проблем розвитку вікенд-туризму в Закарпатті можна віднести недостатню рекламу туристичних маршрутів та об'єктів. Часто туристи не знають про всі можливості, які надає Закарпаття, і тому обирають інші напрямки відпочинку. Для вирішення цієї проблеми необхідно проводити

ефективну рекламну кампанію та активно використовувати соціальні мережі та туристичні портали для просування регіону.

Відокремлю дві найбільші за масштабами проблеми, з якими стикнулася Закарпатська область і вся Україна протягом останніх декількох років, важливо зазначити, що обидві ситуації – Covid-19 і повномасштабна війна, яка триває, мають серйозні наслідки і потенційно дестабілюють розвиток регіону та країни в цілому. Оскільки обидва ці фактори створюють серйозні виклики та перешкоди для розвитку туризму, деякі з проблем, що утворилися, включають:

- зменшення туристичного потоку: Війна та Covid-19 спричинили значне зменшення кількості туристів, які відвідують Закарпаття. Пандемія призвела до введення обмежень на міжнародні та внутрішні подорожі, а також до скасування багатьох масових заходів. Конфлікт на сході України також викликав зниження інтересу до туристичних маршрутів і подорожей в цілому;

- економічні труднощі: Закарпаття, як і багато інших регіонів України, стикається з економічними труднощами, спричиненими війною та пандемією. Багато туристичних підприємств, готелів, ресторанів та інші заклади зазнали серйозних фінансових втрат або навіть змушені були припинити свою діяльність. Це впливає на загальний розвиток туризму в регіоні та його здатність залучати нові інвестиції;

- зміни в попиті та попередньому плануванні: Пандемія Covid-19 змінила попит туристів та їхні плани подорожей. Більшість людей стали більш обережними та перевіряють інформацію про безпеку подорожей та санітарні заходи перед тим, як здійснити поїздку;

- зміна туристичних преференцій: Внаслідок пандемії, туристичні преференції та поведінка туристів зазнали змін. Більшість туристів виявляють більшу обережність та віддають перевагу місцевим або менш населеним районам з метою уникнення туристичних натовпів. Також збільшився попит на природу, відкриті простори та екологічно чисті області, які можуть викликати більшу впевненість у безпеці та забезпеченні фізичного дистанціювання;

- вплив на місцеве населення та соціальну сферу: Обмеження, пов'язані з пандемією та війною, мають прямий вплив на місцеве населення та соціальну сферу Закарпаття. Туристична галузь є важливим джерелом доходу та зайнятості для багатьох людей у регіоні. Зменшення туристичного потоку призвело до звільнення працівників, зменшення доходів місцевих підприємств та загрози соціально-економічної стабільності;

- необхідність адаптації та реструктуризації: В контексті змін, викликаних пандемією, туристичним підприємствам та органам влади було необхідно адаптуватися до нових умов та реструктуризувати свою діяльність. Це включало впровадження санітарних та безпечних протоколів, привертання уваги до екологічного туризму та розвитку нових продуктів та послуг, що відповідають зміненим потребам туристів.

Прямі наслідки війни.

1. Економічні втрати: Війна в Україні призводить до економічних труднощів, які також впливають на розвиток туризму в Закарпатті. Зменшення туристичного потоку та економічна нестабільність призводять до скорочення інвестицій у галузь, зменшення кількості туристичних послуг та втрати робочих місць.

2. Обмеження переміщення: Умови воєнного конфлікту призвело до введення обмежень на переміщення чоловіків призовного віку, що ускладнило організацію туристичних маршрутів та вплинуло на зручність подорожей.

3. Пошкодження іміджу безпечного регіону: Закарпаття є однією з найбезпечніших областей України, але попри це безпеку ніхто не може гарантувати тому, як такого в'їзного туризму нема і це є великою втратою для регіону.

3.2 Шляхи розвитку вікенд-туризму в Закарпатті

Шляхи розвитку вікенд-туризму в Закарпатті.

1. Розвиток інфраструктури: необхідно створити комфортні умови для туристів, зокрема збільшити кількість готельних та інших об'єктів розміщення, покращити якість доріг, обладнання та іншої інфраструктури. Наприклад, можна здійснити реконструкцію та модернізацію існуючих готелів, побудувати нові готельні комплекси, розвивати мережу гостьових будинків та садиб, створювати кемпінги та автокемпінги для любителів активного відпочинку. Крім того, важливо покращувати стан доріг, особливо до туристично популярних місць, розширювати парковки та забезпечувати зручний доступ до природних об'єктів та туристичних атракцій.

2. Продовження традицій та організація свят: Закарпаття має багату історію та культуру, тому можна організовувати різноманітні святкування та фестивалі, щоб привернути увагу туристів. Наприклад, можна проводити фестивалі національних страв та напоїв, народних ремесел, музичні та танцювальні заходи, де показуватимуться традиційні елементи культури Закарпаття. Це дозволить привернути туристів, які цікавляться культурним спадщиною та традиціями регіону. Створення туристичних маршрутів та екскурсій.

3. Використання сучасних технологій: створення туристичного порталу, додатку для смартфонів, розробка відео та інших матеріалів, які б допомагали туристам планувати свою поїздку та знайти необхідну інформацію про місця відпочинку та розваг. Ось кілька способів, які б я використав:

- туристичний портал: Розробка спеціального веб-сайту або платформи, де туристи зможуть знайти детальну інформацію про регіон, туристичні об'єкти, маршрути, послуги та події. Туристичний портал може містити фотографії, відеоматеріали, рекомендації, відгуки та рейтинги, що допоможуть туристам при плануванні своєї поїздки;

- мобільний додаток: Розробка додатку для смартфонів, який надасть туристам зручний доступ до інформації про туристичні об'єкти, навігацію, онлайн-карти, бронювання та інші корисні функції. Додаток може бути

інтерактивним, дозволяючи користувачам взаємодіяти, ділитися фото та враженнями, а також замовляти послуги;

- відеоматеріали та віртуальні тури: Створення відеоекскурсій та віртуальних турів, які дозволять туристам віртуально побувати в різних місцях Закарпаття, ознайомитися з його красою та атмосферою. Це може зацікавити потенційних туристів та допомогти їм зробити вибір щодо свого маршруту;

- соціальні медіа та блогери: Співпраця з популярними блогерами, туристичними блогерами та впливовими особистостями в соціальних медіа. Вони можуть розповісти про свої подорожі в Закарпатті, ділитися порадами та рекомендаціями, що приверне увагу нових аудиторій та підвищить свідомість про регіон як туристичну платформу.

4. Партнерство з іншими регіонами: співпраця з іншими регіонами, які пропонують схожі види відпочинку, може допомогти залучити більше туристів та розширити мережу партнерів у туристичному бізнесі.

5. Підтримка малого та середнього бізнесу: підтримка розвитку малого та середнього бізнесу в галузі туризму може стимулювати розвиток нових туристичних послуг. Ось кілька способів, які б запровадив для підтримки цього сегмента:

- фінансова підтримка: Закарпатські владні органи можуть надавати фінансову підтримку малим та середнім підприємствам в галузі туризму. Це може включати надання позик, грантів або субсидій на розвиток туристичних послуг, рекламу та маркетинг, вдосконалення інфраструктури та інші потреби, які сприяють розвитку бізнесу;

- навчання та консультування: Забезпечення доступу до навчальних програм, тренінгів та консультування для підприємців в галузі туризму допоможе покращити їхні навички управління, маркетингу, обслуговування клієнтів та інших аспектів бізнесу. Це сприятиме вдосконаленню якості туристичних послуг і залученню більшої кількості задоволених клієнтів;

- сприяння мережевому співробітництву: Організація мережевих зв'язків між малими та середніми підприємствами в галузі туризму може

підтримувати спільні проекти, обмін досвідом, ресурсами та ідеями. Це може включати створення асоціацій, об'єднання підприємств у туристичні кластери та спільне маркетингове просування.

Окрім вище згаданих шляхів розвитку вікенд-туризму в Закарпатті, існують й інші напрямки, які можуть сприяти розвитку цієї сфери.

1. Розвиток екотуризму та зелених маршрутів. Закарпаття є багатим на природні ресурси, але часто вони залишаються невикористаними через відсутність зручних маршрутів та інфраструктури. Розвиток екотуризму може привести до створення нових робочих місць та збільшення потоку туристів.

Я вжив би наступні заходи:

- створити екотуристичні маршрути: Розробити та позначити маршрути, які охоплюють природні заповідники, національні парки, екологічно чисті місцевості та інші природні об'єкти;

- розвивати інфраструктуру: Забезпечити належну інфраструктуру для екотуризму, зокрема створення зручних парковок, туристичних центрів, майданчиків для пікніків та відпочинку, інформаційних табличок;

- впроваджувати екологічно чисті практики: Залучати місцеві підприємства до впровадження екологічно чистих практик, таких як раціональне використання енергії та води, сортування відходів та утилізація, використання сталої транспортної системи;

- залучати та навчати місцеве населення: Включити місцеве населення в розвиток екотуризму, надавши їм можливості працювати в туристичній галузі, як гідів, майстри ремесел та провідні місцеві експерти. Організувати навчальні програми та тренінги.

2. Розвиток гастрономічного туризму. Закарпаття має багату кулінарну традицію та унікальну кухню, яку можна пропонувати туристам. Розвиток гастрономічного туризму може збільшити кількість туристів та створити нові можливості для ресторанів та кафе. Для розвитку гастрономічного туризму в Закарпатті можна вжити наступні заходи:

- промоція місцевої кухні та продуктів: Активно просувати та промоувати місцеві страви, продукти та напої, які відображають культурну спадщину регіону. Залучати ресторани, кафе та готелі до співпраці з місцевими фермерами та виробниками;

- організація гастрономічних фестивалів та заходів: Проводити регулярні гастрономічні фестивалі та заходи, де місцеві кулінарні традиції можуть бути представлені туристам. Це може включати дегустації страв, майстер-класи, конкурси та інші розважальні активності;

- розвиток гастрономічних маршрутів: Створити гастрономічні маршрути, які пропонують туристам можливість відвідати місцеві ресторани, фермерські господарства, місця виробництва місцевих продуктів та дегустувати автентичні страви.

3. Розвиток транспортної інфраструктури. Покращення доступності туристичних об'єктів може привернути більше туристів. Для цього потрібно покращувати стан доріг та розвивати громадський транспорт, зокрема, залізничний транспорт.

4. Розвиток мистецького та культурного туризму. Закарпаття має багату культурну спадщину та традиції, які можна пропонувати туристам. Відвідування музеїв, галерей та інших культурних закладів може стати привабливою для багатьох туристів. Для розвитку мистецького та культурного туризму в Закарпатті можна вжити наступні заходи:

- промоція культурних подій: активно рекламувати та просувати культурні події, такі як фестивалі, концерти, виставки та традиційні свята. Це дозволить привернути увагу туристів, які цікавляться мистецтвом та культурою;

- створення мистецьких просторів: розробити та створити спеціальні мистецькі простори, такі як галереї, музеї, творчі майстерні та арт-центри. Ці місця можуть служити центрами культурної активності та приваблювати туристів;

- підтримка та розвиток народних ремесел: залучити та підтримувати місцевих ремісників, які займаються традиційними народними ремеслами. Пропонувати туристам можливість відвідати їх майстерні, долучитись до майстер-класів та придбати унікальні ручні вироби;
- організація культурних маршрутів: розробити культурні маршрути, які охоплюють визначні культурні об'єкти, пам'ятки архітектури, історичні місця та музеї. Забезпечити належну інформаційну підтримку та покращити доступність цих маршрутів для туристів;
- співпраця з місцевими художниками та виконавцями: встановити партнерські відносини з місцевими художниками, музикантами та іншими виконавцями. Організувати виставки, концерти та інші культурні заходи, що дозволять туристам.

5. Розвиток спортивного туризму. Закарпаття має потужний потенціал для розвитку активного відпочинку та спортивних заходів, таких як гірські лижі, туризм, велотуризм тощо. Для розвитку спортивного туризму в Закарпатті можна вжити наступні заходи:

- розвиток спортивних інфраструктур: забезпечити наявність відповідних спортивних об'єктів та інфраструктури, таких як велосипедні шляхи, туристичні маршрути для піших прогулянок, гірськолижні курорти, водні спортивні центри тощо. Оновлення та розширення існуючих спортивних об'єктів;
- організація спортивних змагань та подій: привернути увагу до Закарпаття як місця для спортивних змагань та подій. Організувати змагання з гірського велосипеду, бігу, лижних гонок, плавання, альпінізму та інших видів спорту;
- підтримка спортивних клубів та команд: надавати фінансову та організаційну підтримку місцевим спортивним клубам та командам. Сприяти розвитку їхніх інфраструктур та забезпеченню спортивного обладнання;
- пропаганда активного способу життя: проводити кампанії та заходи, спрямовані на популяризацію активного способу життя та спорту серед

місцевого населення і туристів. Організувати спортивні тренування, заняття та демонстраційні заходи;

- розробка спортивних маршрутів та карт: розробити та позначити спортивні маршрути для різних видів спорту, таких як велосипедні маршрути, трекінгові траси, каякінг та інші. Забезпечити належне обладнання, безпеку та інформаційну підтримку для спортивних туристів.

Іншим шляхом розвитку вікенд-туризму в Закарпатті може стати створення та розвиток туристичних кластерів. Кластер – це об'єднання підприємств та організацій, що співпрацюють між собою в певному секторі економіки з метою поліпшення якості та ефективності виробництва. У випадку туризму, кластер може об'єднувати готелі, ресторани, транспортні компанії, туроператорів та інші підприємства, що працюють в туристичній галузі. Створення таких кластерів може забезпечити взаємовигідну співпрацю між підприємствами, що дозволить забезпечити відвідувачів високоякісними послугами, підвищити конкурентноздатність регіону та збільшити його привабливість для туристів.

Також важливо розвивати інфраструктуру та послуги для активного відпочинку, таких як велосипедні та піших маршрути, сплави на байдарках, скелелазіння та інші. Це може забезпечити привабливість Закарпаття для людей, які люблять активний та екстремальний відпочинок.

Нарешті, важливим шляхом розвитку вікенд-туризму в Закарпатті є залучення інвестицій в галузь туризму. Інвестори можуть вкладати кошти в будівництво нових готелів та ресторанів, розвиток інфраструктури для активного відпочинку та інші напрямки. Це дозволить забезпечити необхідну інфраструктуру та послуги для туристів, а також створити нові робочі місця та збільшити економіку.

Ще одним шляхом розвитку туризму вихідного може бути створення нових туристичних продуктів, які будуть відповідати сучасним тенденціям та потребам туристів. Наприклад, можна розробити програму «еко-туризму», яка

передбачатиме відвідування екологічно чистих регіонів області, екопішохідок, збору ягід та грибів, навчання агротехнологій та багато іншого.

Також можна створити туристичні маршрути на тему культури та національної спадщини Закарпаття, зокрема, відвідування музеїв, культурних та історичних пам'яток, участь у фольклорних заходах та традиційних святах.

Зокрема, для розвитку туризму в Закарпатті можна залучати інвестиції для будівництва нових готелів та інших об'єктів розміщення, підтримувати розвиток транспортної інфраструктури, сприяти розвитку малих та середніх підприємств, які працюють у сфері туризму, тощо.

Також важливо проводити системну роботу з підготовки туристичних послуг та підвищення рівня обслуговування туристів. Для цього можна проводити навчання та тренінги для працівників сфери туризму, розвивати систему сертифікації та стандартизації послуг.

Загалом, для розвитку вікенд-туризму в Закарпатті необхідно створювати комплексну та системну стратегію розвитку туризму, яка буде орієнтована на розвиток інфраструктури, залучення інвестицій, підвищення якості обслуговування та просування туристичного продукту регіону

3.3 Розробка авторського туру як рекомендації щодо розвитку вікенд-туризму

Тур «Смак Закарпаття»

Відправляємось у подорож смаками та ароматами закарпатської кухні. Маршрут розрахований на три дні та складається з відвідування найкращих ресторанів та кав'ярень регіону, де ви зможете спробувати аутентичні закарпатські страви та напої.

Географія туру: с. Кваси, с. Ділове, м. Мукачево, с. Стеблівка, с. Нижнє Селище, с. Бене (див. рис.3.1).

Програма туру

- 8:30 – зустріч групи в м. Івано-Франківськ;
 9:00 – відправлення до Закарпаття;
 11:00 – прибуття до с. Кваси;
- 1
 день Експерсія по Гуцульській крафтовій броварні;
 Обід у ресторані Гагарін та Бокораш;
 13:30 – Зупинка с. Ділове центр Європи 10-15 хв.;
 14:30 – майстер клас з прикрашання Бичківських медяників;
 18:30 – Заселення у готель в м. Мукачево «Тонаl» на 2 ночі;
 20:00 – Вечеря у закладі Графський двір.
 10:00 – сніданок в Міленіум;
 11:30 – експерсія до «Кельтського двору»;
 14:00 – солодка дегустація в «Медовому домі»;
- 2
 день 16:00 – палац Шенборнів;
 17:45 – вечеря в ресторані «Графський двір»;
 20:00 – вечірня експерсія в замку Паланок.
 9:00 – сніданок в кафе «Палачінточка»;
 11:00 – експерсія до винних підвалів сім'ї Урста;
 14:00 – дегустація в Селиській сироварні;
- 3
 день 15:30 – дегустація-обід в автентичній колибі «Опришки»;
 17:00 – прогулянка по буйволиній фермі «Салдобош»;
 18:30 – повернення додому.

Калькуляція туру

Кількість осіб в групі – 20 + водій і гід.

Довжина маршруту – 680 км.

Вартість оренди автомобіля становить 12 грн. км x 680 км. = грн.+
 простій автобуса 3 дня – 2400 грн = 10560 грн.

1. Страхівка: Вартість страхування становитиме (10 грн. за день) –
 3 дні * 20 осіб * 10 грн = 600 грн.

2. Вхідні квитки, екскурсії, дегустації:

Екскурсія по Гуцульській крафтовій броварні – 2000 грн, 100грн/особа;

Майстер клас з прикрашання Бичківських медяників – 2000 грн, 100грн/особа;

Екскурсія до «Кельтського двору» – 4000 грн, 200грн/особа;

Солодка дегустація в «Медовому домі» – 2000 грн, 100грн/особа;

Вечірня екскурсія в замку Паланок – 7000 грн, 350грн/особа;

Прогулянка по буйволиній фермі «Салдобош» – 1000 грн, 50грн/особа;

Дегустація в Селиській сироварні – 2000 грн, 100грн/особа;

Екскурсія до винних підвалів сім'ї Урста – 2000 грн, 100грн/особа.

3. Проживання: 20 + водій і гід

у готелі в м. Мукачево «Tonal» на 2 ночі – 16100 грн 805грн/особа.

4. Харчування: у вартість туру не входить харчування. Будуть відвідані такі заклади: ресторани «Гагарін» та «Бокораш», заклад «Графський двір», кафе «Міленіум», кафе «Палачінточка», автентичній колибі «Опришки».

Сніданок – 200грн/осіб;

Обід – 300грн/осіб;

Вечеря – 300грн/осіб.

5. Екскурсійне обслуговування: Вартість послуг екскурсовода на 1 день становить 800 грн.

$800 \times 3 = 2400$ грн.

Додаємо всі складові туру: оренда автомобіля + страхівка + вхідні квитки + проживання + гід = собівартість туру:

$10560\text{грн} + 600\text{грн} + 22000\text{грн} + 16100\text{грн} + 2400\text{грн} = 51660$ грн;

Всього – 51660 грн;

$51660\text{грн} / 20 = 2583$ грн. – ціна собівартості туру для однієї особи;

Ціна туру – 2583 грн. без урахування комісії туристичного агента;

Ціна туру – 2583 грн. + 15 % = 2970 грн. з урахуванням відсотку тур агенції.

Тур можна просувати в туристичних агенціях Івано-Франківська до прикладу: Іф-тур, Море турів, Travel Start, Софія тур, Ніколас тур, Кентавр тур, КЕЙ тур, Coral Travel та інших.

Авторський тур «Смак життя»

Інфолист туру

Збір групи – залізничний вокзал в м. Івано-Франківськ 11.07.2023

Керівник групи – Михайло –

0982332744

Відповідальний менеджер

Людмила

Автобус туру Mercedes Sprinter

AT 2264

1
день

8:30 – зустріч групи в м. Івано-Франківськ;

9:00 – відправлення до Закарпаття;

11:00 – прибуття до с. Кваси;

Екскурсія по Гуцульській крафтовій броварні;

Обід у ресторані Гагарін та Бокораш;

13:30 – зупинка с. Ділове центр Європи 10-15 хв;

14:30 – майстер-клас з прикрашання Бичківських медяників;

18:30 – заселення у готель в м. Мукачево «Тонал» на 2 ночі;

20:00 – вечеря у закладі Графський двір.

2
день

10:00 – сніданок в «Міленіум»;

11:30 – екскурсія до «Кельтського двору»;

14:00 – солодка дегустація в «Медовому домі»;

16:00 – палац Шенборнів;

17:45 – вечеря в «Графський двір»;

20:00 – вечірня екскурсія в замку «Паланок».

- 3
день
- 9:00 – сніданок в «Палачінточка»;
  - 11:00 – екскурсія до винних підвалів сім'ї Урста;
  - 14:00 – дегустація в Селиській сироварні;
  - 15:30 – дегустація-обід в автентичній колибі «Опришків»;
  - 17:00 – прогулянка по буйволиній фермі «Салдобош»;
  - 18:30 – повернення додому.

На вас чекають:

У турі "Смак Закарпаття" туристи матимуть змогу побачити і відчутти найкрасивіші куточки Закарпаття, відвідати різноманітні культурно-історичні пам'ятки та насолодитися справжньою закарпатською кухнею.

У турі заплановано відвідування кількох мальовничих міст та сіл Закарпаття, де туристи зможуть насолодитися красою природи та архітектури регіону. Окрім того, учасники туру матимуть змогу насолодитися справжньою закарпатською кухнею, спробувати різноманітні місцеві страви та напої. Програма туру передбачає відвідування традиційних закарпатських ресторанів та кафе, де можна скуштувати місцеві сирники, бурштинову ковбасу, гуляш з баранини, качанку, вино та міцні напої на основі трав і фруктів.

Також у програму туру включені відвідування виноробних підприємств, де туристи матимуть змогу ознайомитися з процесом виробництва вина та спробувати різноманітні види вин, що вирощуються в Закарпатті (див. Рис.3.1).

Переваги туру:

1. Організація туру з допомогою туроператора дозволяє економити час, який зазвичай витрачається на пошуки транспорту, проживання, харчування та об'єктів для відвідування. Ви можете сконцентруватись на насолодженні подорожжю, не хвилюючись про деталі організації.

2. Тури, організовані туроператором, часто мають більш вигідну ціну, порівняно з індивідуальними поїздками. Туроператори мають зв'язки з різними постачальниками послуг та здатні отримати знижки, які перекладаються на кінцеву ціну туру.

3. Туроператори ретельно планують маршрути, враховуючи оптимальність та насиченість програми. Вони мають глибоке розуміння місцевих особливостей, нюансів та потреб мандрівників, що дозволяє створювати ефективні та цікаві маршрути.

4. Професійний супровід групових турів

5. Нові знайомства

6. Забави, розваги, дегустації та не лише.

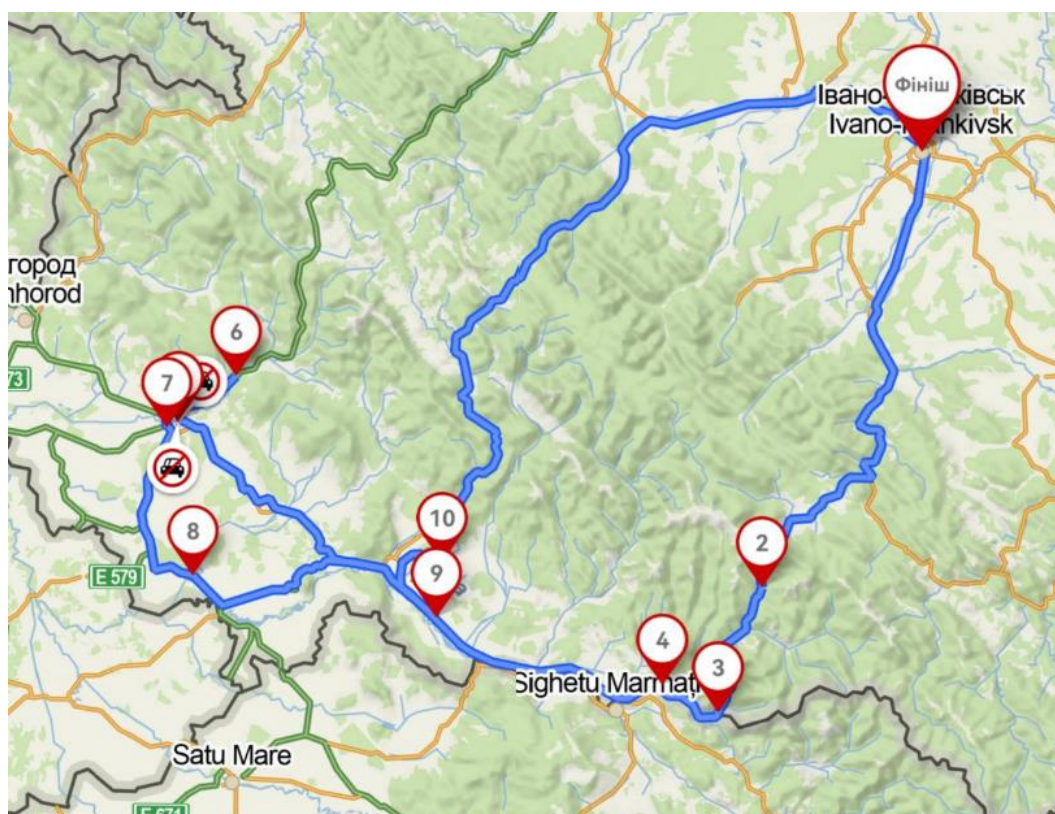

Рис.3.1 Маршрут туру

Сезонність туру (з травня і до кінця вересня)

Найкраще весною і восени, знижки, менше туристів.

Клієнти отримають незабутні враження, море фотографій і смаковий оргазм.

Підходить для людей віком 18-50 років.

У вартість входить: проїзд комфортабельним автобусом, проживання, супровід гіда-екскурсовода, екскурсійне обслуговування в туристичних об'єктах, страхування, вартість квитків.

Вартість квитків:

- екскурсія по Гуцульській крафтовій броварні – 100 грн;
- майстер клас з прикрашання Бичківських медяників – 100 грн;
- екскурсія до «Кельтського двору» – 200 грн;
- солодка дегустація в «Медовому домі» – 100 грн;
- вечірня екскурсія в замку Паланок – 350 грн;
- прогулянка по буйволиній фермі «Салдобош» – 50 грн;
- дегустація в Селиській сироварні – 100 грн;
- екскурсія до винних підвалів сім'ї Урста – 100 грн.

Висновки до розділу 3

У рамках даного розділу було проаналізовано сучасний стан та проблеми розвитку вікенд-туризму в Закарпатті. Виявлено, що регіон має великий потенціал для розвитку цієї форми туризму, проте існують певні перешкоди, які обмежують його розвиток.

Одним з основних викликів є нестача якісних туристичних послуг та достатньої туристичної інфраструктури. Також існує потреба в підвищенні якості обслуговування та розширенні різноманітності туристичних пропозицій.

В рамках дослідження був розроблений авторський тур, який враховує особливості та потенціал Закарпаття, як вікенд-туристичного напрямку. Цей тур пропонує унікальні маршрути, цікаві активності та взаємодію з місцевими жителями, який має на меті привернення туристів і популяризацію регіону як привабливого місця для вікенд-відпочинку

ВИСНОВКИ

У даній кваліфікаційній роботі була проведене детальне вивчення поняття і організації турів вихідного дня. Основною метою роботи було дослідити та проаналізувати цей вид туризму з метою визначення його потенціалу та можливостей для розвитку в Закарпатській області. В процесі написання роботи виконано наступні завдання:

1. В результаті проведених досліджень було встановлено, що тури вихідного дня є популярним і затребуваним видом туризму, який надає можливість відпочити та відвідати цікаві місця протягом короткого періоду часу. Вони особливо популярні серед людей, які мають обмежений час або бюджет, але все ж бажають насолодитися подорожжю та відкрити нові місця. У ході дослідження була вивчена специфіка вікенд-туризму. Вікенд-туризм є особливим видом туризму, в якому люди відвідують туристичні місця та проводять вільний час упродовж обмеженого періоду, зазвичай вихідних днів. Цей вид туризму є популярним серед людей, які мають обмежений час для відпочинку, але все ж хочуть насолодитися подорожжю та відкрити нові місця. Однією з особливостей вікенд-туризму є його короткотривалий характер. Туристи, зазвичай, планують свою поїздку на вихідні дні або відпустку, щоб максимально використати обмежений час. Це дозволяє їм відвідати багато місць та здійснити різноманітні активності. Крім того, вікенд-туризм є гнучким та доступним для різних категорій туристів. Він може бути організований як індивідуальна подорож або як частина пакетних турів, а також може включати різноманітні види активностей, від екскурсій та гастрономічних випробувань до пригодницьких спортивних заходів.

Організація турів вихідного дня вимагає детального планування та координації, зокрема, визначення туристичного напрямку; розробка програми туру; вибір транспорту та логістика; організація екскурсій та активностей.

2. Був визначений рекреаційно-туристичний потенціал Закарпатської області. Закарпаття є одним з найпривабливіших регіонів в Україні з точки зору туризму та відпочинку. Його унікальна природа, культурні та історичні пам'ятки, теплі джерела, гірські краєвиди та гостинність місцевих жителів створюють чудові умови для рекреаційного відпочинку.

3. Аналіз сучасного стану туристичної індустрії в Закарпатській області показав, що вона є досить розвиненою. Популярні туристичні об'єкти, такі як гірські курорти, заповідники, культурні пам'ятки, привертають увагу відвідувачів. Розвиток готельного сектору та туристичної інфраструктури сприяє зручностям для подорожуючих. Аналіз попиту та переваг туристів, що обирають тури вихідного дня, показав, що вони цінують гнучкість, швидкість і доступність подорожей. Преференції туристів стосуються різноманітних маршрутів, активностей та сервісних послуг, що можуть бути надані протягом короткого періоду часу. Важливими факторами, що впливають на привабливість тури вихідного дня в Закарпатській області, є культурна спадщина, гастрономічна привабливість, природні пам'ятки та інші особливості регіону. Ці аспекти сприяють створенню унікального туристичного продукту, який привертає увагу відвідувачів.

4. Для успішного розвитку туризму вихідного дня в Закарпатті необхідно впроваджувати стратегії просування туристичних продуктів. Маркетингові кампанії, використання цифрових медіа та соціальних мереж можуть допомогти привернути увагу цільової аудиторії та збільшити популярність туристичного напрямку. Під час дослідження я виявив основні елементи успішного туру вихідного дня, які включають ретельно складений маршрут з відвідуванням цікавих туристичних об'єктів, готелі або місця ночівлі з комфортними умовами, а також якісне харчування. Також виявлено, що важливою складовою успіху є організація інформаційної підтримки туру, що включає передову рекламу, привабливу презентацію та налагодження зв'язку з потенційними клієнтами.

5. У рамках дослідження було розроблено власний тур як рекомендацію щодо розвитку вікенд-туризму в Закарпатті. Цей тур спрямований на задоволення потреб туристів, які шукають короткострокові відпочинкові можливості в межах вихідних днів.

Важливим аспектом дослідження є знаходження проблем, з якими можуть зіткнутися організатори турів вихідного дня. Серед них недостатня кількість розвинутих туристичних маршрутів, обмежені можливості для ночівлі та харчування, а також недостатня інформаційна підтримка та реклама. Крім того, недостатню увагу приділяється екологічному аспекту туризму вихідного дня, що може призвести до негативних наслідків для природи та місцевого середовища. Зокрема, це стосується неправильного видалення сміття, перенаселеності туристичних об'єктів та загрози для диких тварин. Також необхідно звернути увагу на збереження природних ресурсів та місцевої культури та історії, що може бути досягнуто за допомогою популяризації екологічної свідомості серед туристів та створення спеціальних програм збереження природи. У розділі 3.2 я навів шляхи вирішення проблем і подальшого розвитку вікенд-туризму в області, які на мою думку будуть найбільш ефективними, а їх реалізація більш реалістична. Зважаючи на дану ситуацію в країні і те, що розвиток туризму на даний момент не є завданням номер один, а ресурси потрібні в інших галузях економіки. Можу припустити, що якщо війна не закінчиться найближчасом, то туризм вихідного дня буде мати падаючий тренд в продовж декількох років, за найкращих прогнозів.

Загалом, не зважаючи на це результати дослідження дозволяють зробити висновок про великий потенціал розвитку туризму вихідного дня, що може стати важливим джерелом доходів для місцевих громад та підвищити туристичний потенціал країни в цілому. Однак, для досягнення цього необхідно активно вдосконалювати та розвивати інфраструктуру та забезпечувати належний рівень якості послуг для туристів, звертаючи увагу на екологічний аспект туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арцизевський Ю., Гриневи́ч С. Туристичний потенціал Закарпаття та його особливості. Київ: Право, 2016. 220 с.
2. Білий О. Розвиток вікенд-туризму в Україні. Київ: Київський національний університет економіки, 2018. 160 с.
3. Білоус О. Організація та управління турами вихідного дня. Київ: Туристичний потік, 2018. 200 с.
4. Габчак Н. Сільський зелений туризм на Закарпатті. Львів: Вісник Львівського університету, 2007. 41 с.
5. Габчак Н. Слабкі та сильні сторони розвитку туристичної галузі Закарпатської області. Львів: Вісник Львівського університету, 2016. 74 с.
6. Габчак Н.Ф. Курортно-рекреаційні зони Закарпаття. Львів: Вісник львівського університету, 2008. 58 с.
7. Гамора Ф., Камендар В. Зачаровані Карпати: Заповідники та національні природні парки Закарпаття. Ужгород: Карпати, 2005. 318 с.
8. Гордієнко І. Інноваційні технології у розвитку туризму вихідного дня. Київ: Туристична Україна, 2015. 248 с.
9. Жук Ю. Тури вихідного дня: організація та управління. Київ: Альтерпрес, 2016. 188 с.
10. Коваль І. Організація та пропаганда турів вихідного дня. Київ: Туристична Україна, 2015. 119 с.
11. Ковальчук С.І., Задорожний М.А. Пам'ятки природи Закарпатської області. Ужгород: Сфера, 2006. 110 с.
12. Котигорошко В. Закарпаття в давнину. Ужгород: Карпати, 2006. 16 с.
13. Куцак О. Туристичний потенціал природних резерватів Закарпаття. Ужгород: Карпатський національний університет, 2012. 80 с.

14. Лисенко О. Основи організації вікенд-туризму. Київ: Український інститут туризму, 2019. 115 с.
15. Мазур А. Соціально-економічні аспекти рекреаційних ресурсів Закарпаття. Мукачево: Карпати, 2019. 146 с.
16. Макаренко О. Етнографічні ресурси Закарпаття: фольклор, традиції, звичаї. Рахів: ТзОВ Ліра, 2021. 286 с.
17. Поп С. Природні ресурси Закарпаття. Ужгород: Спектраль, 2003. 296 с.
18. Хара І. Культурні ресурси Закарпаття: історичні та культурні пам'ятки. Рахів: Карпати, 2012. 156 с.
19. Хоміч І. Розвиток туризму вихідного дня в Україні. Київ: Український турист, 2015. 170 с.
20. Черниш О. Розвиток туризму вихідного дня в Україні. Київ: Український турист, 2017. 160 с.
21. Водограї Закарпаття. URL: <https://zak.depo.ua/ukr/zak/pro-shcho-shcherchut-zakarpatski-vodogray> (дата звернення: 27.05.2023).
22. Водні ресурси Закарпатської області. URL: <https://zakarpatrada.gov.ua> (дата звернення: 27.05.2023).
23. Закарпаття. URL: <https://zakarpatrada.gov.ua/zakarpattya/infrastruktura/perlyny-zakarpattya> (дата звернення: 27.05.2023).
24. Зростання попиту туризму. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/1780> (дата звернення: 30.05.2023).
25. Найвідоміші замки Закарпаття. URL: <https://pmg.ua/life/77044-nayvidomishi-zamky-zakarpattya> (дата звернення: 29.05.2023).
26. Туристичний путівник Закарпаття. URL: <http://www.transcarpathiatour.com.ua> (дата звернення: 28.05.2023).
27. Попит на тури вихідного дня в Україні. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1828221> (дата звернення: 29.05.2023).

28. Тури вихідного дня. URL <https://tourkazka.com> (дата звернення: 01.06.2023).

29. Тури вихідного дня: специфіка й перспективи бізнесу. URL: <https://buduysvoe.com> (дата звернення: 05.06.2023).

30. Туристичні курорти та місця рекреації Закарпаття. URL: <https://sanatorii-zakarpattia.com/ua/bloh/vdom-kurorti-zakarpattja/> (дата звернення: 6.06.2023).

31. Туристичні ресурси Закарпаття. URL: <https://tourlib.net/> (дата звернення: 30.05.2023).

Додаток А

Замок Паланок (м. Мукачево)

Додаток Б

Палац Шенборнів (с.Чинадієво)

Додаток В

Замок «Сент-Міклош» у Чинадієво – фортеця кохання

Додаток Г

Ужгородський замок

Додаток Д

Невицький замок

Додаток Е

Шелестівська церква – автентична лемківська церква на Закарпатті

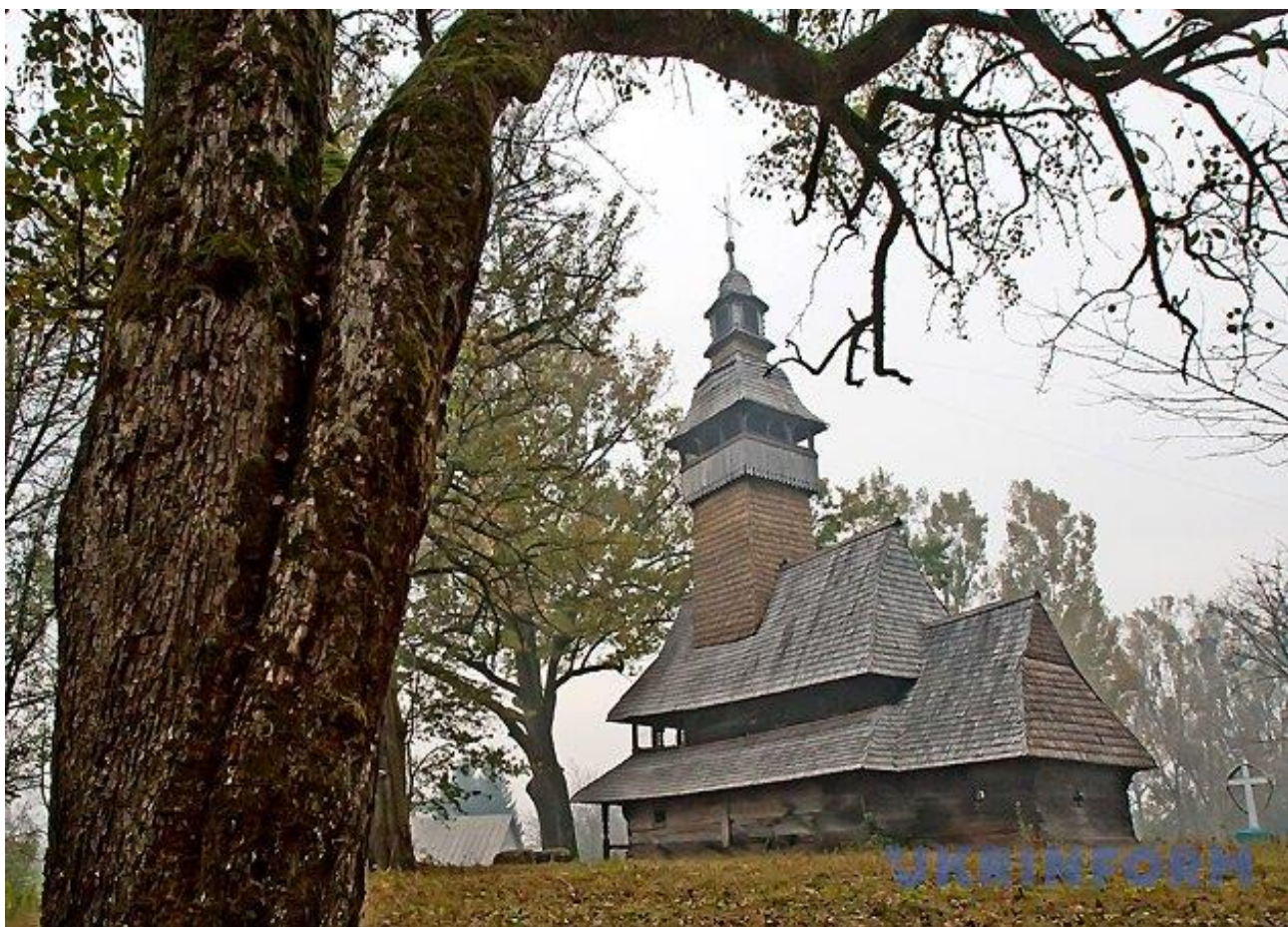
Додаток Ж

Струківська церква – с. Ясіня

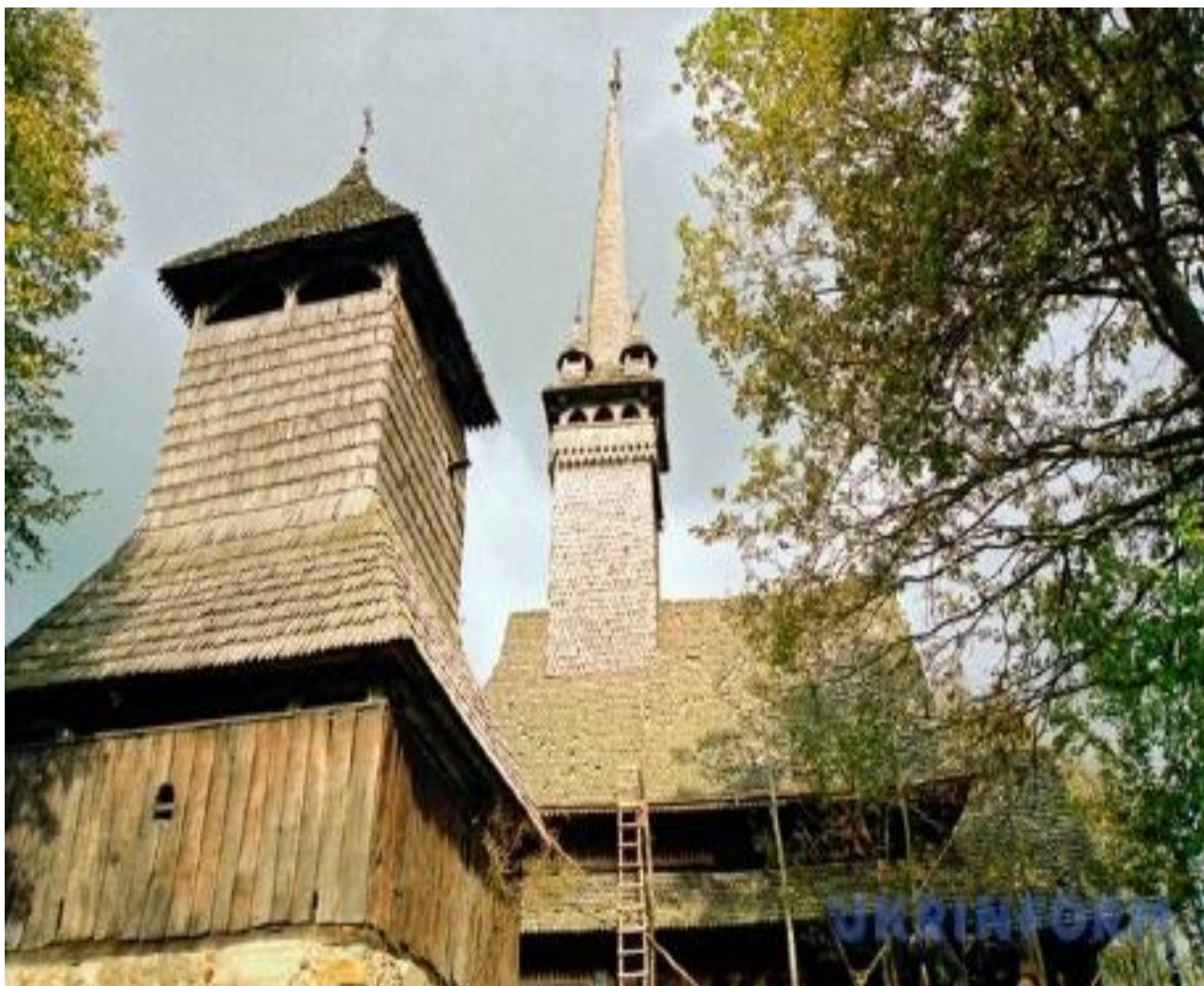
Додаток 3

Святомиколаївський храм у Колодному

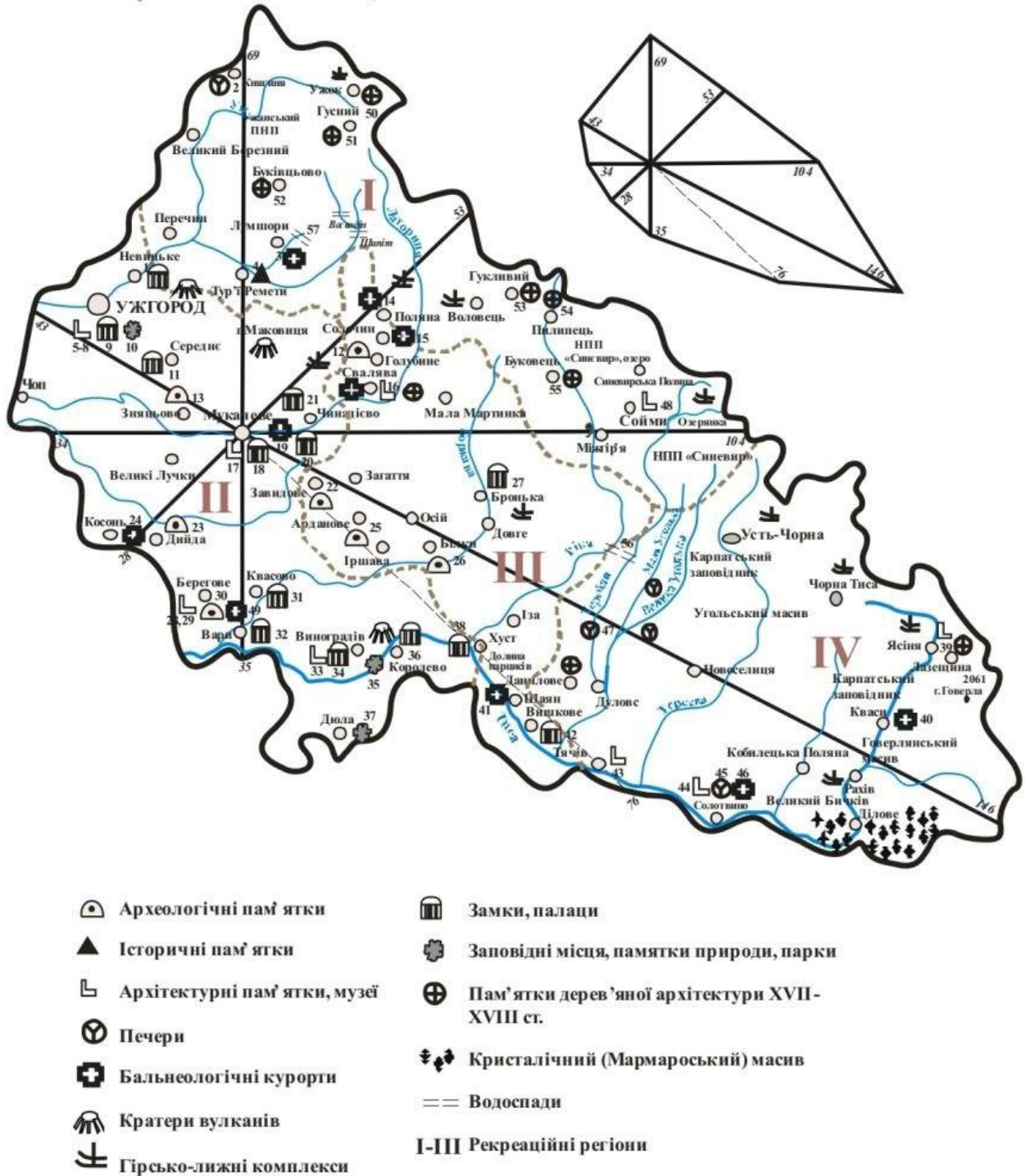
Додаток К

Святомиколаївська церква у селі Данилово

Додаток Л

Геопросторове розміщення туристичних ресурсів Закарпаття

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

«Організація турів вихідного дня на прикладі Закарпатської області»

Для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Студента спеціальності – 242 «Туризм»

Іванюка Михайла Васильовича

(ППП студента)

Рецензент: Передерко В.П., к.і.н., доц. кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

(науковий ступінь, вчене звання, посада, ППП рецензента)

Організації турів вихідного дня в Закарпатській області є дуже актуальною, особливо в контексті зростаючої популярності вікенд-туризму. Все більше людей шукають можливості провести вихідні дні за межами міста, насолоджуючись природою, культурою і кулінарними враженнями за короткий проміжок часу. Закарпаття володіє унікальним туристичним потенціалом, що є потужною передумовою розвитку вікенд-туризму.

Дослідження теми дипломної роботи має логічну структуру, зокрема: вивчено теоретичні основи вікенд-туризму: сутність, завдання, специфіку організації, пропозицію вікенд-туризму в Україні; проаналізовано рекреаційно-туристичний потенціал Закарпаття як передумову розвитку вікенд-туризму.

Матеріали роботи викладені у науковому стилі, доступною мовою, проте іноді присутній художній стиль. Оформлення роботи на достатньому рівні. Актуальність теми розкрито в повному обсязі, проте окремі пункти роботи потребують ширшого висвітлення. Правильно поставлено мету дослідження та авторський підхід до вивчення визначеної проблематики. Важливим аспектом в кваліфікаційній роботі є надані рекомендації щодо розвитку вікенд-туризму в Закарпатті.

Рекомендую виставити Михайлу Васильовичу оцінку «добре» та присвоїти кваліфікацію «бакалавр» з туризму.

к.і.н., доц. кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи

Віталій ПЕРЕДЕРКО

«15» червня 2022 р.

МП

Відгук
на кваліфікаційну роботу
«Організація турів вихідного дня на прикладі Закарпатської області»

Для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Студента спеціальності – 242 «Туризм»

Іванюка Михайла Васильовича
(ПП студента)

Дослідження теми дипломної роботи має логічну структуру, зокрема: охарактеризовано теоретичні аспекти вікенд-туризму; проаналізовано Аналіз рекреаційно-туристичного потенціалу Закарпаття як передумови розвитку вікенд-туризму; розроблено рекомендації щодо розвитку вікенд-туризму в Закарпатті, зокрема створено авторський тур як складову розвитку вікенд-туризму.

Матеріали роботи викладені у науковому стилі, доступною мовою, стисло та правильно. Актуальність теми розкрито в повному обсязі. Правильно та грамотно поставлено мету дослідження та авторський підхід до вивчення визначеної проблематики.

Оформлення роботи виконано на високому рівні: розділи, підрозділи виконано згідно з методичними рекомендаціями щодо оформлення кваліфікаційної роботи. Кожен розділ завершується висновками до розділу. Кваліфікаційна робота завершується загальними висновками до роботи. Додатки присутні. Список використаних джерел оформлено правильно, згідно із рекомендаціями, кількість позицій у списку використаних джерел достатня. Календарний план виконання роботи виконано вчасно.

Студент

 Михайло ІВАНЮК

Науковий керівник
ст. викл.

 Людмила ЖИРАК

«15» червня 2022 р.

Звіт не був обраний.

метадані

Заголовок: ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРІВ ВИХІДНОГО ДНЯ НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Автор: Мусиков Сергій / Валерій
Іванюк М.В. / Людмила Жирак

Назва: King Danylo University

Перелік можливих спроб маніпуляцій з текстом

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спокорень. Ці спокорення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спокорення в тексті можуть мати випадковий характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам подивитися до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	0
Інтервали	0
Мікропробіли	19
Білі знаки	0
Парафрази (SmartMarks)	34

Обсяг знайдених подібностей

Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати контентна і унікальність особи.

25
Длина фразы: 25

14709
Всего слов

111540
Длина текста

Подібності за списком джерел

Прокрутіть список та аналізуйте, особливо, фрагменти, які перевищують КП 2 (позначено жирним шрифтом). Скористайтесь пошуком "Пошукати фрагмент" та переконайтеся, чи є вони короткими фразами, розкиданими в документ (випадковий спокор), численними короткими фразами поруч з іншими (мозаїчний плагіат) або великими фрагментами без зазначення джерела (прямий плагіат).

10 найдовших фраз

Ранжувальний номер	Назва та адреса джерела (URL-адреса)	Контр. тексту	Відсоток подібності (на 100%)
1	https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%80%D0%B5%D0%91%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%BA%D1%82%D0%BB_%D0%BE%D0%87%D0%B5%D1%80%D0%BE	27	0.18 %
2	https://ru essays club/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%82%D0%BE%D0%B2%D1%8B%D0%95-%D0%B4%D0%98%D1%81%D1%80%D0%98%D0%BF%D0%B6%D0%B8%D0%9D%D1%85%D0%9C%D0%B5%D0%96%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%90%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%95-%D0%BF%D1%80%D0%90%D0%B2%D0%BE%D0%AE%D0%9D%D0%95%D0%A1%D0%A7%D0%9E-361623.html	24	0.18 %

Ранжируючий номер	Адрес документа	Кол-во документов с этим URL	Доля от общего кол-ва документов
3	http://www.library.tdufk.edu.ua/0000/biblicram/34606048/1340017%00%0C%D0%B5%D1%82%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97.pdf	22	0.15 %
4	https://udmivladimirova.blogspot.com/p/blog-page_81.html	19	0.13 %
5	https://zaktour.gov.ua/category/museums/	18	0.13 %
6	https://zaktour.gov.ua/category/museums/	18	0.12 %
7	http://www.uvkrstat.gov.ua/catalog/2013/bimuk28.pdf	17	0.12 %
8	https://udmivladimirova.blogspot.com/p/blog-page_81.html	16	0.11 %
9	http://www.vodopada.com.ua/index.php?lang=ua&page=main&lang	16	0.11 %
10	https://compass-tour.com.ua/?mform=2&showitem=161&entry=160&show=925	16	0.11 %

з бази даних RefBooks (0.10 %)

Ранжируючий номер	Адрес документа	Кол-во документов с этим URL	Доля от общего кол-ва документов
джерело: Rareity			
1	Innovations in Tourism as a Factor of Stimulation of Development of Small and Medium Business Slojka Serhiy O.;	14 (2)	0.10 %

з домашньої бази даних (0.00 %)

Ранжируючий номер	Адрес документа	Кол-во документов с этим URL	Доля от общего кол-ва документов
з програми обміну базами даних (0.09 %)			
1	Курортна база Туреччини курсова докт дата: 5/11/2023 Yury Fedkovych Chernivtsi National University(CNU) (Склярю)	13 (1)	0.09 %

з Інтернету (2.45 %)

Ранжируючий номер	Адрес документа	Кол-во документов с этим URL	Доля от общего кол-ва документов
1	https://zaktour.gov.ua/category/museums/	87 (7)	0.59 %
2	https://budivova.net/page/4,114631-Turistiko-rekreacionno-proektivuvanie-bura-vybudovkovo-dava.html	50 (7)	0.34 %
3	https://compass-tour.com.ua/?mform=2&showitem=161&entry=160&show=925	46 (4)	0.31 %
4	http://www.vodopada.com.ua/index.php?lang=ua&page=main&lang	45 (4)	0.31 %
5	https://udmivladimirova.blogspot.com/p/blog-page_81.html	35 (2)	0.24 %
6	https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%80%D0%B5%D0%B1%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%BA%D1%80%D0%BB_(%D0%BE%D0%B7%D0%B5%D1%80%D0%BE)	27 (1)	0.18 %

7	https://nz.easys.chb/0D0%0F%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D1%8B%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BB%D0%8E%D0%BD%D1%8B%D0%8C%D0%85%D0%86%D0%B4%D1%82%D0%BD%D0%80%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%8D%D0%BE%D0%BE%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%AE%D0%8D%D0%85%D0%A1%D0%8A%D0%8E-381623.html	24 (1)	0.16 %
8	http://www.uz.ubrinf.gov.ua/catalog/2013/03/mu428.pdf	24 (2)	0.16 %
9	http://repository.khuf.edu.ua/8080/bitstream/34566/48/1360017/00%0C%D0%B6%D1%82%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%88%D1%86%D1%87.pdf	22 (1)	0.15 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)